

ŽENA IN DOM

SEPTEMBER 1939

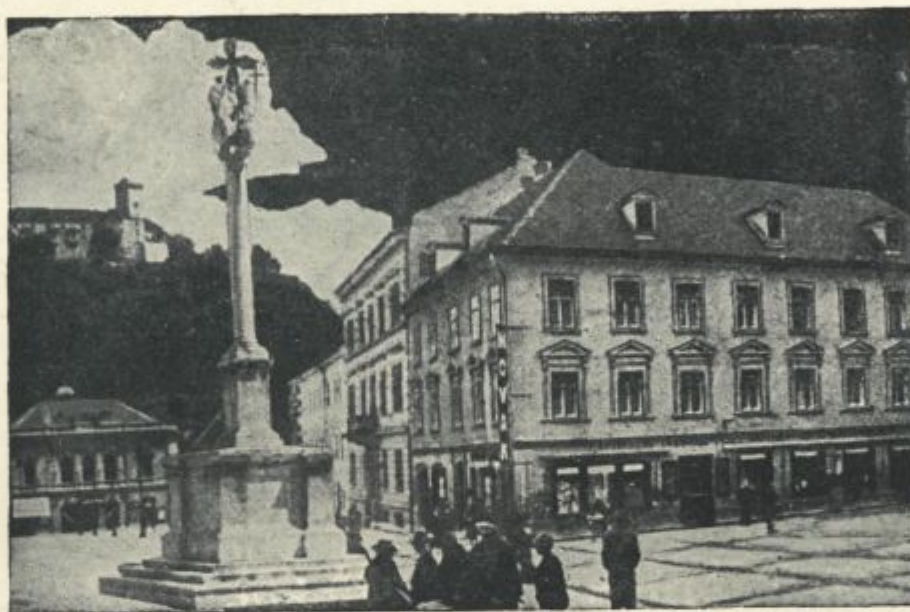
LETO X.

ŠTEV. 9

Priloženi sta knjigi: Angela Podgornikova: „ZA PRIDNE ROKE“, IX. del - Pleteno in kvačkano za vso družino - in dr. V. Pitkins: „ŽIVLJENJE SE PRIČNE S ŠTIRIDESETIM LETOM“

ZA JESEN

oblečere sebe in družino najbolje v MANUFAKTURI NOVAK

NOVOSTI za obleke, plašče, kostume, komplee, površnike, zimske suknje itd. - Priporočamo po znano ugodnih cenah odeje, zavese, platno za posteljnino itd. - Ogled naših izložb Vam bo užitek. - Nakup pri nas je zadovoljstvo. P r i č a k u j e m o V a s

MANUFAKTURA NOVAK

LJUBLJANA - KONGRESNI TRG 15
P R I N U N S K I C E R K V I

Na splošno željo naročnic prilagamo tej številki poleg knjige „Življenje se prične s štiridesetim letom“ tudi knjigo „Za pridne roke“, da bodo lahko po tej knjigi takoj pričele s pletenjem in kvačkanjem za hladne jesenske dni.

Pomanjkanje volje

Ker čitam v Vašem listu toliko tolažilnih odgovorov, si tudi jaz kot dolgoletna naročnica «Žene in doma» dovoljujem in Vas prosim za dober svet. Glede na vsebino tega pisma Vam svojega imena za zdaj še ne bom navedla in Vas vljudno prosim, da mi odgovorite v svojem cenjenem listu, in to po možnosti čimprej. Teži me namreč tole: Že kot otrok sem bila zelo nadarjena in pozneje do svojega 16. do 17. leta zelo zgovorno, pametno in razumno dekle. V šoli sem bila vedno prva. Vseh nadaljnjih podrobnosti ne bom naštevala, saj me boste tudi tako razumeli. Zanimala sem se za društveno delo in sem se nekaj let pridno udeleževala kot tajnica nekega društva in sem veliko delala. Razen tega sem napisala tu pa tam kakšno krajšo stvar ali pa spesnila pesem. Udeleževala sem se torej vsestransko. S 17. letom sem vstopila v službo, kjer upravljam knjigovodstvo, korespondenco, blagajno itd. Imam mnogo dela in tudi precejšnjo odgovornost. Do sedaj sem vse to delo urno in spretno vršila in

Veliko se govori

vendar so merodajna samo dejstva. In dejstvo je, da ni Aspirina brez »Bayer«-jevega križa.

ASPIRIN
TABLETE

Oglaš. reg. pod S. brojem 32608 od 8. XI. 1938.

3/4 zavitka

Kneippove

**SLADNE KAVE
TVORI
DRAGOCENI PRAŽENI
SLADNI SLADKOR**

lahko rečem, da so z menoj zelo zadovoljni.

Kar se tiče mojega privatnega, ali bolje rečeno, notranjega življenja, pa sem se zelo spremenila, in to me zelo teži. Zadnje čase postajam pozabljiva in se pri družini ne udeležujem več. Za svojo okolico nimam več tistega zanimanja kakor nekdanj in tudi zgovorna nisem prav nič več. Nasprotno, zdi se mi, da sem postala zelo dolgočasna in pusta. Prej sem rada čitala tudi kakšno znanstveno knjigo, sedaj me pa to ne zanima več. Tudi ročno delo me ne veseli. Nobene volje nimam. Če sem v družbi, se le redkokdaj dobro zabavam. Rada bi se razgovarjala, kakor sem se poprej, toda zmanjka mi besed. Potem pa, ko sem spet sama, si mislim, zakaj nisem tudi jaz povedala svojega mnenja, zakaj nisem pripomnila tega ali onega. Zato zahajam le še v kino ali gledališče. Nimam nobene prijateljice in nobenega prijatelja, s katerimi bi se tu in tam malo razgovorila. To je pač vsakomur potrebno. Toda ne morem najti človeka, ki bi mi ustrezal. Nimam več zaupanja do ljudi.

Večkrat se namenim, da bom napravila to ali ono. Ko pa pridem iz pisarne in povečerjam, spet kakor vedno samo posedam na vrtu ali v stanovanju in ne storim prav ničesar. Včasih bi tudi rada zjutraj zgodaj vstala. Pa čeprav se zbudim, nimam toliko volje, da bi res se tudi dvignila. Tolikokrat premišljuje, kaj bi bil vzrok tega mojega stanja, ki se čedalje bolj slabša. Včasih sem vsa obupana zaradi tega. Zato Vas prav lepo prosim, da mi svetujete, kaj naj storim, da utrdim svojo voljo. Uverjena sem namreč, da je edino v močni in trdni volji izhod in rešitev iz tega mojega tako težkega stanja.

Za odgovor se Vam vnaprej lepo zahvaljujem.
Mariborčanka.

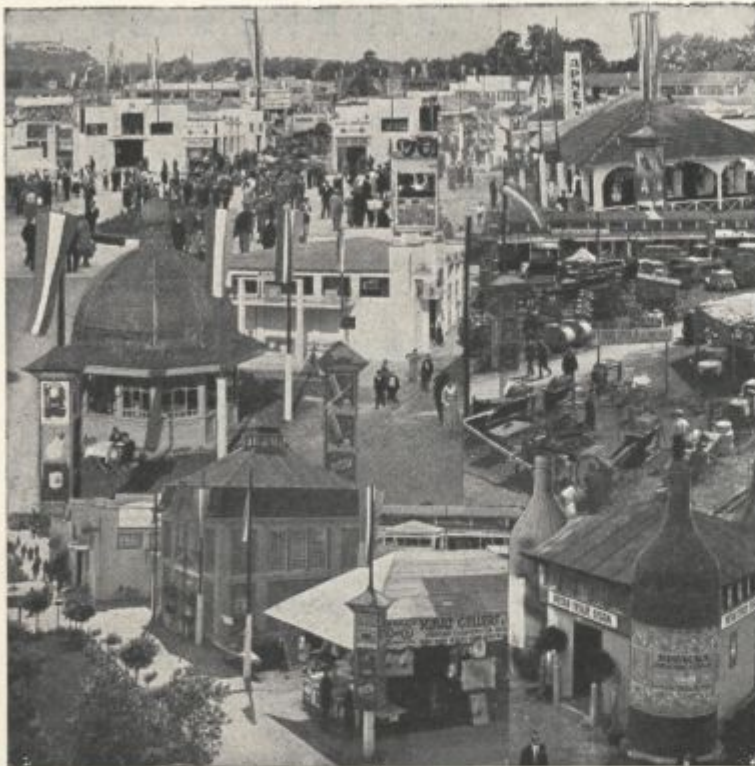
Odgovor.

Po vsem, kar v svojem dopisu navajate, bi se skoraj dalo sklepati, da so vsi pojavi, ki Vas vznemirjajo, posledica preutrujenosti in izčrpanosti. Če je obrat, v katerem ste zaposleni, kolikaj obsežen, tedaj za mlado dekle vsekakor ni malenkost, biti hkrati knjigovodkinja in korespondentka, obenem pa še tudi odgovarjati za denar. To je delo, ki terja že precej moči, zlasti od dekleta, ki zdaleka ni tako odporno, kakor je njen stanovski moški tovariš. To je obremenitev, ki nujno zahteva zadosten počitek in zadostno prehrano. Če si v bojzani za svojo vitko linijo morda pritrugujete hrano in po vsem opravljenem delu še ure in ure posedate po vrtu in v stanovanju, pa čeprav brez dela in brez zaposlitve, je popolnoma izključeno, da bi bili zjutraj, ko se zbudite, oziroma pravilneje povedano, ko Vas zbudita svetloba in ropot, sveži. Še manj je to mogoče zvečer, ko hoče telo za celodnevno delo, pri katerem je bilo treba naporno misliti, svoje pravice. V takih primerih je kratek izprehod v družbi živahnih tovarišic morda še najprimernejše in najkoristnejše razvedrilo. Čitati znanstvene knjige, duhovito kramljati in se živahno zabavati, to more samo človek, ki je telesno in duševno spočit in svež. Zato pa je delavnemu človeku, zlasti še dekletu treba vsaj 8—9 ur dnevnega spanja, ki ga brez škode prikrajša kvečjemu dvakrat na teden za nekaj ur. Vse, kar je več, je v škodo zdravju, živcem, splošnemu telesnemu ugodju in razpoloženju.

Ako Vas pa Vaše delo preveč ne obremenjuje in utruja, potem ni to, da se Vam zjutraj ne da vstati, po-

Gospodinje, oglejte si velesejmsko prirediteljo „Ljubljana v jeseni“

od 2. do 11. septembra 1939.

Posvečena je kmetijstvu. Velika kmetijska razstava bo obsegala mnogo tega, kar gospodinja posebno zanima: zelenjarstvo, cvetje, perutnino, kunce, golobe, gobarstvo, zdravilna zelišča, mlečne izdelke, med.

Gospodinjska razstava „Več mleka — več zdravja“ bo našim ženam dala mnogo novih koristnih pobud.

Z razstave ne boste odnesle samo lepih spominov, ampak se boste tudi dejansko okoristile s tem, kar boste dobrega in posnemanja vrednega videle. Zaradi tega si že sedaj določite dan, ko si boste s svojci ogledale jesenski ljubljanski velesejem.

Na železnici velja polovična voznina.

Variete z izbranim programom.

Kuponi vstopnic bodo žrebani za darila.

manjkanje volje, ampak pomanjkanje pridnosti ali, da zadevo imenujemo s pravim imenom, lenoba in zaspanost. Lenobi in zaspanosti pa vendar ne boste žrtvovali svoje življenjske sreče, kajne gospodična? Poskusite samo enkrat vstati takoj, ko se zbudite, pa boste videli, da to ni prav nič težko. Težko postane šele tedaj, ko človek že morda kar celo uro dremlje in lenari. S tem zapadejo možgani v nekakšno splošno omotično otopelost, ki se potem izraža v vsem našem početju in razpoloženju in ki se je le res skrajno težko otresemo. Je pa še tretja možnost, in sicer ta, da je vse Vaše nerazpoloženje posledica te ali one zdravstvene motnje. To pa more ugotoviti samo zdravnik z vestno preiskavo.

Premislite torej gospodična, svoj položaj z vseh teh vidikov. Kot pametno in inteligentno dekle boste prav gotovo izsledili pravi vzrok svojega nerazpoloženja ter potem tudi storili, kar je potrebno, da se boste spet kakor poprej veselili svojega mladega življenja.

Nezvesti mož

Po več kakor 20letnem zakonu mi je kruto naključje odkrilo, da mi moj mož ni zvest, da me je varal morda prav vsa leta najinega zakona. To tako ponižujoče spoznanje mi je vzelo vse veselje do življenja in do dela,

pa tudi vse zaupanje do ljudi. Edino, kar me še veže na to bedno življenje, je moja 18letna hčerka. In če bo še kdaj prišla vesela beseda, veder nasmech preko mojih ust, se bo to zgodilo edinole za njo. Tako hudo mi je, ko vidim, kako bega po meni njen žalostni in zaskrbljeni pogled. Pa naj se trudim, kolikor se hočem, ne morem in ne morem ji biti več tista vedra in vesela mati, kakor sem ji bila doslej. Včasih me obide komaj premagljiva želja, da bi se zatekla k nekemu in izkričala iz duše vso to morečo bolešč. Naj morda njej razodenem svojo nesrečo? Včasih se mi zdi, da bi to ne bilo prav; drugič pa mi spet nekaj govori, da bi ji bilo ravno to v najboljše svarilo za čas, ko se ji bodo jeli približevati možki. Samo z grozo mislim na čas, ki mi utegne ugrabiti še njo, katera mi je vse in edino, kar mi je še pustilo življenje.

Prevarana.

Odgovor.

Ne bom Vas tolažila z lepimi besedami, ker vem, da more preko takega udarca pomagati človeku samo čas s svojim blagodejnim, vse izravnavajočim vplivom. Le o Vašem otroku naj Vam povem nekaj besed. Sami pravi, da je z vero in z zaupanjem v Vašega moža umrla v Vas tudi vera in ljubezen do življenja, do dela in do človeka vobče. Mar mislite, gospa, da je vera otroka v svojega očeta kaj

drugega, kakor je vera žene v svojega moža? Ni je večje sreče za otroka, kakor imeti mater, očeta, na katero lahko zre z zaupanjem in ponosom. Oropati otroka te osrečujoče zavesti, bi pomenilo vzeti mu nekaj neprecenljivo lepega in velikega: vero v človeka, v njegovo poštenje in njegovo čast. In mati je prav gotovo zadnja, ki bi si smela obtežiti vest s tako neodpustnim grehom. In še na nekaj bi Vas opozorila. Če Vas hčerka nikoli ne vprašuje po vzroku Vaše žalosti in Vaše bolešč, tedaj bi dejala, da je v tem vsaj pol dokaza, da je dekle pravi vzrok že samo vsaj zaslutilo, če že ne docela doumelo. Že zavoljo nje morate biti močni in velikodušni! Oklenite se je s podvojeno skrbjo in ljubeznijo. Le tako boste našli uteho in pozabljenje za tisto, kar tudi jok in solze ne bodo nikoli spravile s sveta.

Kako ste še mladi!

Saj še štirideset let ne štejete!
In četudi boste dosegli štirideset let, Vam ni treba biti prav nič v skrbeh.
Saj s štiridesetim letom vendar šele pričnete živeti!

Henry Ford, ki ga moremo upravičeno imenovati največjega pionirja današnjega industrijskega napredka, je nedavno dejal: «Kar izvrši človek pred

Nevarnost sončarice je prenehala, če je koža dobro porjavela. Čimprej porjavi, tem bolj more uživati Vaš otrok blagodejni vpliv sončnih žarkov. Ni pa boljšega sredstva za naglo porjavitev, kot je NIVEA, ki vsebuje kožo okrepčujoči
E U C E R I T

štiridesetim letom, ni vredno piškavega oreha.»

Da se o resničnosti teh pametnih besed popolnoma prepričate, preberite knjigo ameriškega vseučiliškega profesorja dr. Walterja B. Pitkina: «Življenje se prične s štiridesetim letom.» — V Ameriki že nekaj let ni bilo knjige, ki bi doživela tako velik uspeh kakor ta. Milijoni mladih in starih ljudi so črpali iz nje čisto nove nauke za življenje in čisto nove pobude za svoje uveljavljanje. V Ameriki je knjiga izšla v celi vrsti naklad, v sto in sto tisoč izvodih. Postala je nepogrešljiv priročnik slehernemu, ki je že prekorračil štiridesetletnico, še bolj pa onim pokolenjem, ki se temu važnemu mejniku bližajo. Tako velik knjižni uspeh seveda tudi v Evropi ni mogel ostati

neopažen. V različnih prevodih prebirajo tudi Evropci to znamenito knjigo. Že zavoljo teh zunanjih okoliščin nam boste pritrdili, da je založba Evalit storila prav, ko je poskrbela za slovenski prevod. Knjigo bo založba med svojimi rednimi publikacijami letos poklonila vsem naročnicam revije «Žena in dom» med zbirko petih praktičnih knjig, ki jih dobe za 37 din. V knjigarnah pa bo knjiga na razpolago po 30 din.

Opozarjamo na to koristno knjigo in želimo, da jo vsi temeljito prečitata. Poleg novih naukov za življenje vam bo knjiga nudila tudi svojevrstno zanimiv vpogled v sodobne ameriške razmere, v stanje po strahotni gospodarski krizi in v obris nove ameriške bodočnosti.

PONOS GOSPODINJE

Lepo perilo je ponos vsake gospodinjice, še več je pa vredno, če si ga naredi sama. V zbirki naših gospodinjskih knjig je izšla knjiga «Kako šivamo perilo», ki jo je sestavila A. Podgornikova. Knjigi so priložene tudi štiri pole, na katerih so razen krojev za vse vrste perila tudi vzorci za različna ročna dela, s katerimi zaljšamo perilo.

Ta knjižica velike praktične vrednosti stane samo 28 dinarjev. Naročite jo pri upravi «Žena in dom», Ljubljana, Dalmatinova ulica 8.

Knjiga «Nasveti za življenje»

Knjiga nas spremlja tako rekoč od nežne mladosti do pozne jeseni življenja in nam svetuje, kako naj v vsaki življenjski priliki storimo, da bo prav. Na vsa vprašanja, ki nam jih daje življenje — in teh je veliko — dobimo odgovor, ki izvira iz izkušenosti in bogate tozadevne literature. In kar ni nevažno — delo je pisano tako prijetno, da človek pri čitanju nima občutka, da ga uči, opominja in svari, temveč človek čita knjigo v tako prijetnem razpoloženju, kakor da bere ljubko pisano leposlovno delo. Izvirnik je v kratkem času doživel že več izdaj in nadvse ugodnih ocen. To knjigo dobite za polovično ceno 15.— din. Naročite jo pri upravi v Ljubljani, Dalmatinova 8.

Slabo se počutite?

Zakaj se mučite? Ob kritičnih dnevih vzemite enostavno par Pyramidon tablet — in kmalu se boste zopet dobro počutili.

Pyramidon
TABLETE

EDINO PRISTNE Z „BAYER“-JEVIM KRIŽEM!

Oglas registr. Sp. br. 91 od 21. junija 1935

Ali hočete boljšo službo

V dandanašnjih časih, ko je celo za najslabše plačane službe takšna stiska, se pač malo čudno sliši, da izide knjiga z naslovom «Kako si poiščem boljšo službo». Vendar bo vsakdo, kdor bo knjigo pozorno prečital, rad priznal, da je prav v sedanjih težavnih razmerah takšna knjiga hudo potrebna in umestna.

Posebno praktično vrednost pa dajejo knjigi številni vzorci ponudb in oglasov za najrazličnejše vrste služb. Po njih in v zvezi s splošnimi navodili, ki so v knjigi, bo lahko vsak napisal dobro ponudbo, ki mu bo prej ali slej gotovo pomogla do zaželene službe.

Knjiga se dobi pri upravi «Žena in dom» v Ljubljani, Dalmatinova 8, za polovično ceno 15 din.

Dojenčkova posteljica

Dojenček mora dobiti takoj po rojstvu svojo posteljico. Zelo nezdravo je, če spi dojenček pri materi, kajti telo odraslega človeka izpuhneva mnogo nezdravih snovi. Razen tega pa tudi nimata pravega počitka v skupni postelji niti mati niti otrok.

Najbolj primerna posteljica za dojenčka je pletena košara, ki je zelo zračna. Vrh tega jo ni težko snažiti in lahka je, da jo brez težav prenašamo iz sobe v sobo. Košarice so poceni in se pozneje lahko porabijo v gospodinjstvu za oprano perilo ali kaj podobnega. Kjer pa ni sredstev za košarico, je dober tudi navaden lesen zaboj, ki pa ga je treba prej ostrugati ali pa prevleči z blagom. Manj priporočljive so zibelke in vozički. Nепrestano gunganje škoduje dojenčku!

V dojenčkovo posteljico damo žimnico iz prave žime ali napolnjeno s koruznim ličkanjem, ki je še boljše, ker se lahko večkrat menja in pri postiljanju zrahlja. Dobra je tudi morska trava ali navadna slama. Neprijetno pa je perje, ker se zelo praši, pa tudi pretoplo je. Dojenček se hitro spoti, zrak skozi perje nima dostopa. Razen tega vsrkava perje vso vlago in kmalu neprijetno diši. Na žimnico položimo nepremočljivo platno, na to pa rjuho ali flanelo. Dojenček ne potrebuje vzglavja. Zdravniki priporočajo, naj leži dojenček brez vzglavja, da se pozneje lepše drži. Če pa že hočete privoščiti otroku vzglavje, potem napolnite blazinico z morskotravo ali z žimo, zakaj perje je prevročje. Poleti pokrijemo dojenčka z lahko odejo, v hudi vročini zadostuje sama rjuha. Pozimi damo otroku vati-rano ali volneno odejo, ki jo pripnemo na posteljico, da se otrok ne more razkriti.

Posteljno perilo naj bo belo, da se lahko večkrat prekuha. Poleti pogrnemo košarico s tenčico, da obvarujemo otroka muh, vendar mora biti napeta tako visoko, da je otrok ne doseže z ročicami, drugače si jo potegne na obraz ali pa jo začne tlačiti v usta.

Posteljica naj stoji precej visoko od tal, ker pri tleh je mrzlo in pride prah laže do otroka. Paziti moramo, da ne stoji posteljica na prepihu ali ob zakurjeni peči ali pa v kuhinji, kjer je sopara.

Ko je dojenčku šest mesecev in⁷ je pravilno razvit, mora dobiti pravo posteljico, ki mu bo služila v vsej predšolski dobi. Polleten otrok poskuša vstajati in bi košarico lahko prevrnil ali padel iz nje. Otroška posteljica mora imeti leseno ali mrežnato ograjo iz kovine, katere se otrok lahko oprime, kadar skuša vstati. Najbolj običajne so lesene posteljice, ki imajo spodaj predal za otrokovo perilo. Toda če imamo dovolj prostora, imejmo otroško perilo shranjeno v omari. Posteljica naj bo brez predala, da ima zrak od spodaj dostop do žimnice. Otroško posteljico moramo vsak dan dobro prezračiti, večkrat umiti s toplo milnico in zlasti poleti paziti, da se ne zaredijo bolhe v nji. Snaga je pol zdravja, pravi pregovor. Tudi dojenček brez snage ne more dobro uspehati.

Žena v družbi

Nespretnost in okornost v družabnem občevarju je na žalost še zmeraj zelo razširjena, čeprav vsakdo ve, da je tisti človek povsod priljubljen, ki zna občevati z drugimi ljudmi, ki se zna vesti. Priljubljena je žena, ki kaže v občevarju z ljudmi milino in ljubkost.

Žena naj sicer išče zadovoljenje v upravljanju svojega doma, toda ne sme se popolnoma odrezati od zunanjega sveta. Vzdržuje naj stike in zveze z drugimi rodbinami; tako pride v druge kroge in druge razmere. Marsikatero ženo imajo naraven dar, da se znajo duhovito zabavati in izpodbudno vplivati na družbo. Druge pa so spet boječje in okorne ter se nikakor ne morejo dobro počutiti med tujimi ljudmi. In vendar zahteva možev položaj večkrat, da občujemo z drugimi osebami. Žena lahko pri tem svojemu možu dobro služi, zakaj žena prinaša v poklicno ali družabno občevarje neko osebno noto, ki more možu pri napredovanju samo koristiti, ako je žena spretna, taktna in naravna. Zato bi si morala vsaka žena prizadevati, da bi bila vljudna in ljubezniva, zakaj tudi dostojnost in lepo vedenje ima svoje korenine v globini nežnočuteče duše. Prirojeni takt nas

Zdravljenje prekomerne debelosti

Vzrok debelenja je največkrat uživanje preobilne in nesmotrno sestavljene hrane ob nezadostni zaposlitvi mišičevja. Pri moških najdemo vzrok debelenja tudi še često v preobilnem uživanju alkoholnih pijač, pri ženskah pa se pojavlja zlasti po prekoračenem 25. letu starosti. Sredstev proti preobilni debelosti ne manjka. Takšna so na pr. izdatno gibanje mišičevja, šport, mehnična sredstva (masaža), elektrika, parne kopeli itd. Vendar pa vemo, da imajo te metode vsaka svojo slabo stran, škodljiva pretiravanja in celo nevarnosti za zdravje. Slatinske tablete za hujšanje, ki so sestavljene iz zdravilnih mineralnih soli in neškodljivih ekstraktov zdravilnega rastlinstva, odstranjujejo brez najmanjše neprijetnosti vse pojave in znake čezmerne debelosti. Mladeniško sveže se torej počutite, ako uporabljate Slatinske tablete za hujšanje, ker izgine odvišna maščoba s trebuha, s stegen, izpod brade, vratu in skratka povsod, kjer je doslej kazila zunanost, pa tudi iz notranjih organov. Nenormalna teža prične padati, telo postane vitko in lahko in daje v pridobljeni novi prožnosti zopet veselje do življenja. Slatinske tablete se dobe v vseh apotekah. 50 tablet Din 24—, 100 tablet Din 39— in 200 tablet Din 69—.

R. S. br. 27494 28. XII. 1934.

varuje pred vsako nerodnostjo; toda nekaj ljubeznivega in prijetnega povedati o pravem času in na pravem mestu, to je nekaj, česar se mora veliko ljudi šele naučiti.

Ni spodobno, ako bi hotela takoj razvijati v družbi svoje osebne nazore in doživljaje; lepše je, ako drugo osebo med pogovorom šele spoznavamo in potem krenemo k njegovim osebnim zadevam. Zabava se mora vedno tako vršiti, da jo lahko sliši tudi kdorkoli drug; grdo in nespodobno je šepetati o drugih ali govoriti v tujem jeziku, ki ga drugi ne morejo razumeti. Prava odličnost ima tenak čut za to, kako je treba v družbi izkazovati uslužnost drugim ljudem. Odličnost prizanaša slabostim in velikodušno izpregleduje malenkostne žalitve. To se pravi držati lastno osebnost.

Lepo vedenje kviri tudi pretirana občutljivost in zamerljivost zaradi večkrat čisto nedolžnih besed. Samo domišljavec se mora večno paziti, da ne bo užaljen. Če je tako občutljiv človek v družbi, zastaja šala in humor, zakaj vsak se boji, da ga bo tak človek spet napačno razumel.

★ Zjutraj,
zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

Proti
zobnemu
kamnu

Zdrav je samo tisti,

**ki lahko
pravilno žveči hrano!**

Slabo pregrizena hrana obtežuje želodec in večkrat povzroči obolenje. Zaradi tega pazite zlasti na nego zob in se varujte zobnega kamna, ki lahko razmaja zobe in povzroči, da pre-rano izpadejo.

Trdni in zdravi so samo tisti zobje, ki so brez zobnega kamna. Uporabljajte za nego zob vedno Sargov Kalodont! Ta izvrstna zobna pasta vsebuje sulforicin oleat, ki razkrajja polagoma, vendar zanesljivo, zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorjenje.

**KOTICEK
ZA
ZDRAVJE**

Lepotičje, čebula, spanje in lepota

Surova čebula je izvrstno zdravilo zoper nadležni kašelj in trdovratne nepravilne prebavnih organov, zlasti črev. Že zaradi tega pridajamo teže prebavljivim jedem (mesu itd.) drobno zrezane čebule, ki jo samo nekoliko opravimo. Surova ali pa le malo pokuhana čebula pomaga tudi odpravljati črevesne zajedavce. V ta namen čebulo olupimo, na drobno zrežemo, ji pridamo nekoliko dišav in olivnega olja ter jo surovo pojemo; kdor bi je ne mogel prenesti, naj si jo malo opravi.

Ako te piči mrčes, n. pr. osa ali čebela, namaži pik s surovo čebulo; bolečina preneha, prepreči se oteklina in zastropitev krvi. S kisom zmešana če-

bula ustavlja krvavenje iz nosa. Ako čebulo na oglju razbelimo in čez sredo prerežemo, imamo dobro sredstvo, ki pomaga, da gnojni tvori in vnetja hitreje zorijo, se predro in zacelijo.

Zoper kašelj pri katarjih v grlu si napravimo tole preizkušeno in izvrstno zdravilo: Skuhamo 500 g olupljene, na nekaj kosov razrezane čebule v litru vode, v katero smo dali 80 g medu in 400 g žganega sladkorja; to kuhamo tri do štiri ure, pustimo, da se shladi, nato precedimo skozi tenko sito in zlijemo v stekleničke, ki jih dobro zamašimo. Tega soka naj pije bolnik štiri do šest žlic, in sicer naj bo sok močno segret. Kašelj bo kmalu prenehal.

In spanje? Ali se kdaj slabo naspite? Utrujeni, malo ali preslabo naspani stopate v novi dan in vas življenje nič kaj ne veseli. Imate, kakor pravimo, «slab dan». Včasih brez vidnega vzroka. Včasih je temu vzrok premalo spanja ali nekaj, kar smo pojedli in težko prebavljamo, večkrat pa tudi preveč utrujeni živci. In po večini se dogaja, da nas prav tisti dan čaka kaj posebno važnega. Kaj naj storimo? Tole sredstvo vas ne bo ni-

koli prevaralo:

Privoščite svojemu obrazu vročo parno kopel! Saj veste, kako se to dela! Sklonite se nad lonec vroče vode in si pokrijte glavo z ruto, brisačo in pod., da more para bolje in dlje učinkovati na obraz. Koža na obrazu se bo dobro prepojila s krvjo in bo na mah bolj sveža. Tudi oči bodo čisto drugače žarele. Nekaterim ženskam spet dobro denejo vroči in mrzli obkladki na obraz, ki jih izmenjavajo. Začeti je treba z vročim in končati z mrzlim obkladkom. Lahna masaža nikoli ne škoduje.

Za paro in za obkladke uporabljamo lahko zvretke kamilic, kar je posebno priporočljivo, ako imamo občutljivo polt. Marsikateri ženi bo v takem primeru pomagala hitro pripravljena pasta: moko, mleko in boraks dobro premešamo in pregnetemo, nato pa to kašo naneseemo enakomerno na obraz in ležimo potem 10 minut vznak. Nato se z mlačno vodo umijemo in nekoliko s kremo namažemo.

Vse to je lahko in poceni. Videli boste, da izgine utrujenost in nenaspanost — izgine «slabi dan», kakor da ste ga odčarali!

Jesen

se bliža

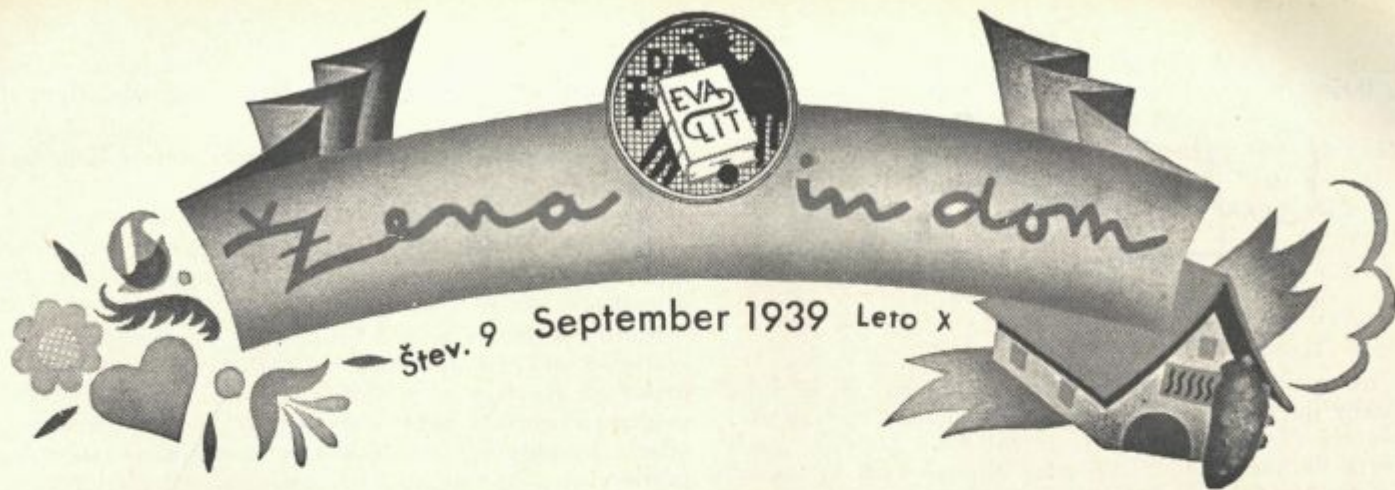
— naša izbira je že
kompletna!

Manufakturna veletrgovina

t. Ks.

Sarivan

Ljubljana, Mestni trg 24

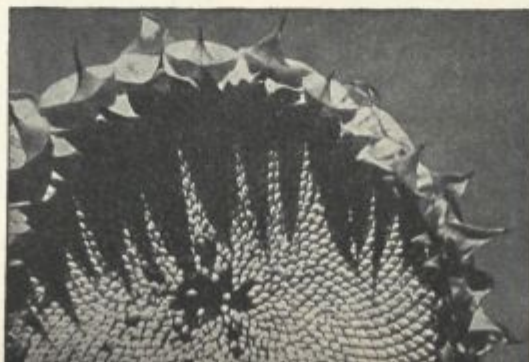
Drage naročnice in bralke!

Po končanih počitnicah šele prav spoznamo, kako resničen je pregovor: «Ljubo doma, kdor ga ima!» Vse leto smo se veselili počitnic, ko pa se vrnemo domov, vendarle spoznamo, da je tudi doma prijetno in da je prav za prav bolj prijetno kakor kjerkoli drugje. Tu so zbrani vsi ljudje, ki jih imamo radi, za nikogar se ni treba več bati, od nikogar ni treba več s skrbjo pričakovati pošte, vsi so spet v rodbinskem krogu in gospodinja na očeh. Stanovanje je urejeno po našem okusu, vse imamo pri roki in dobro nam je v srcu, ko spravimo kovčge spet na podstrešje.

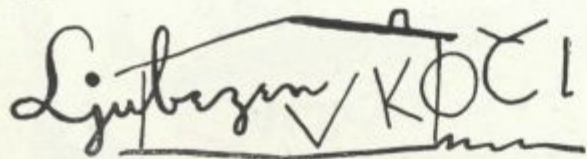
Zdaj bomo spet z večjo voljo oskrbovale dom in se bolj potrpežljivo bavile s svojci. Znanci, ki smo jih pustile v letoviškem kraju, so bili resda prijetni, toda doma, s svojimi ljudmi, laže pokramljamo in si brez pridržka olajšamo srce, če nas kaj tare. Zdaj šele prav spoznamo, koliko nam dom pomeni. Z večjo ljubeznijo in bolj prizanesljivo gledamo na domače ljudi. In prav je tako. Nabrale smo si novih moči in zdaj jih hočemo dobro naložiti. Če jih posvetimo domu, potem smo izbrale najboljše. Zdaj, ko smo bolj spočite, se nam tudi ne zdi več neogibno potrebno, da bi imele vedno zadnjo besedo, ne zdi se nam tudi tako važno, da bi moral mož pri obedu odložiti časniki, ki ga tako rad prebira, in tudi otrokom ne zamerimo preveč, ako malo glasneje poudarjajo svojo navzočnost. Da so le zdravi!

Z začetkom šolskega leta pa se vtihotapijo v dom nove skrbi. Dolžnost staršev je, da nudijo svojim otrokom čim temeljitejšo izobrazbo. Če je otrok nadarjen, potem se ne smemo ustrašiti žrtev; moramo mu pomagati do šol. Ako je že v višjih razredih, si bo morda sam pomagal z inštrukcijami in nam lajšal gmotno breme. Če pa vidimo, da otrok ni posebno nadarjen za študij in z odporom misli na šolo, potlej je boljše, da mu izberemo praktičen poklic. Zadnja leta lahko na vseh področjih opazimo preveliko proizvajanje inteligence, in statistika je pokazala, da imamo danes že več brezposelnih inteligentov kakor pa obrtniško izobraženih ljudi. Spretnim rokam so vrata v svet še zmerom odprta. Zato ni prav, če silimo otroke proti njihovi volji v šolo, posebno če niso nadarjeni. Preden se odločimo, kakšno izobrazbo bomo dali otroku, ga opazujemo, da bomo spoznali, za kaj je posebno nadarjen in za kaj kaže največ veselja in volje. Zgrešen poklic je marsikomu vse življenje neznosno breme. Lastno častihlepje morajo starši zatreti v sebi in misliti samo na blagor otroka. Špecialnih delavcev nam še zmeraj primanjkuje. Če pogledamo po naših podjetjih, bomo videli, da imamo marsikje nastavljene inozemce, ker še nimamo v tej in oni stroki lastnega naraščaja. Naša država je še mlada, in tako je odprtih še mnogo možnosti za udejstvovanje. Ljubeči materi ne bo težko najti pravo pot in, ko bo otrok dorastel, ji bo od srca hvaležen.

Uredništvo.

J. Bojer:

Prevedel France Bevk.

(Konec.)

Ko ga je Lina prvič videla pijanega, ji je bilo, kakor da jo je zazeblu po telesu, kakor da zre živi nesreči v obraz. Dotlej ji je bil Jens zatočišče pred vsem hudim. Toda — če zdaj odpove tudi ta opora!

Zdelo se je, da se hoče ta šibka ženska upreti nečemu strašnemu, ki se je približevalo njeni koči. Ni šlo samo za to, da bi rešila Jensa, ampak tudi njeno lastno pamet. Z Jensom mora ravnati zlepa, ona sicer sme jokati, kadar je sama, toda v njegovi družbi mora biti mlada, mora peti in se smejati.

Otroke je čedila, da bi jih mož vzljubil. Morala je najti sredstvo, s katerim bi malo kočo naredila prijaznejšo, da bi zopet hrepenel po nji. Dotlej ni bila pobožna, zdaj je poizkusila, da bi bila — morda ga bo pripravila do tega, da jo bo sledil.

Danes še mnogi živijo, ki se spominjajo Line na Ravliji. Vsi so se čudili, od kod je njena dobra volja. Njen glas je zvenel kakor pesem, kadar je prišla k sosedom na posodo po mleko ali moko. To je seveda pomenilo toliko kakor beračenje, toda tudi na to se človek navadi. O Jensu so govorili, da ga preganja usoda na morju in da bo polagoma zanj težko, da bi ga še vzeli na kako barko.

Ampak kadar se je vračal z lova na Lofotih, vsako leto starejši, ga je zmeraj čakala žena na obrežju, in njene oči so bile vlažne od veselja.

In prišla je pomlad, ko si je lahko privoščila majhen vrtič pred kočjo, na katerem so rasle same evetice. In še vedno je lahko zvečer, ko je predla za kmete v dolini, zapela pesem, medtem ko je Jens z ukrivljenim hrbtom sedel na klopi in krpal čevlje.

Ob nedeljah zvečer ga je večkrat vprašala: «Ali bi si ne ogledala našega stavbišča, Jens?»

In ga je pregovorila, da je šel z njo. Stavbišče, kjer naj bi stala nova poslopja, to je bil za oba svet kos zemlje. Kolikokrat sta tam stala in se pogovarjala, morda sta se tudi nekoliko sprla o tem, kako naj bo to in ono. Da, pred nekaj leti je bil Jens celo izkopal veliko jamo za klet. Toda dlje ni šlo. Dalje nikoli ni prišlo.

Starejšemu dečku je bilo že petnajst let, in Jens je opazil, kako se otrok sramuje, da je z Ravlije. Fant je strašno počenjal, ker ni mati nikoli končala friza za njegovo obleko, in nekega lepega dne se je pobral od hiše in šel za hlapca doli k fjordu.

In Jens je prišel nekega dne spet pijan domov, sedel na klop in povedal na vsa usta, da je Lina grdo ravnala z njegovimi starši in jih spravila v zgodnji grob. Ali si me razumela?

«Da», je rekla vsa blede. «Seveda sem te razumela.»

«In moje življenje si uničila, ali me razumeš?»

«Da. Seveda te razumem.»

Bilo je najpametnejše, da mu je v vsem pritrdila.

Ko se je prespal, je dolgo ves osramočen blodil okrog.

Toda ob neki drugi priložnosti se je zgodilo, da se Lina, ko je bil Jens zopet tak, ni mogla premagovati in je tudi nekoliko grizla okoli sebe. Tedaj je prišel

velik obračun, in Lina je slednjič zagrozila, da bo pobrala otroke in šla svojo pot.

«Da», je rekel mož porogljivo. «Le pojdi. Kam pa pojdeš?»

Saj res. Kam naj gre?

Najhujše je pa bilo, da je to pot pravdo sama s seboj izgubila. Le zakaj mu je odgovarjala? Ali so ji težkoče res že zrasle čez glavo?

Rodilo se je več otrok. Lina, ki je bil drugi po starosti, so nekega dne zasačili pri tatvini. Župnik je prišel na Ravlijo in je govoril materi celo kazensko pridigo. Poslušala ga je s stisnjenimi ustnicami; ko je odšel, je obsedela z rokami v naročju in strmela predse.

Biló je, kakor da je Lina tisti dan občutila čudovito olajšanje. Končno je dosegla mejo svojih moči, da se je zgrudila in ni mogla več dalje. Zakaj naj bi še čakala in upala, da ji bo nekega dne bolje? Spodaj na travniku je ležalo nekaj kamnov za novo hišo, tam je bila tudi izkopana jama. Dlje ona in Jens nista mogla. Nista mogla preko preperele kočje in siročine na Ravliji.

Naj bo vse, kakor samo hoče. Da otroci v capah letajo okrog, da je Bogu in vsemu svetu dolgovala denar in blago — da je Jens pil in jo pretepal, to je pač moralo biti, proti temu se ni dalo nič delati.

Zdaj je imela več časa, da je s pletenjem odhajala z doma in pri sosedah pila kavo. Kravi v hlevu se je godilo bolje ko nji, četudi je morala čakati na klajo, in posodo tudi lahko pozneje pomije. Včasih mora tudi v družbo, in zakaj naj bi se kdaj pa kdaj tudi usta ne prezračila? Drugi so opravljali in ona tudi. Drugi so obirali ljudi, in ali ni imela tudi ona zadosti grenkosti, iz katere je lahko črpala? Zloba človeka olajša, akotudi vpije do neba. Le daj, le daj, le daj!

Toda nekega lepega dne, ko je bila že siva in stara in so nekateri otroci odšli v tujino, drugi pa so živeli raztreseni po občini, so se sosede začudile, da Oline že toliko časa ni na spregled.

In ko jo je neka starka obiskala, jo je našla v postelji, kjer je že več dni ležala brez vsake pomoči.

«Zakaj nisi po koga poslala?»

«Koga naj bi bila poslala? Jens je na delu.»

«Kaj pa ti je?»

«Tako strašno me boli noga. Toda to bo prešlo.»

«Pokaži!»

Soseda je potegnila z nje umazano kožuhovinasto odejo in se zgrozila, ko je zagledala nogo, ki je bila zatekla, rumeno in modro lisasta.

«Za božji čas! Kako se je to zgodilo?»

«Padla... padla sem in sem se udarila.»

«Ali si bila sama?»

«Da... da, seveda.»

«Ali si medtem kaj jedla?»

«Ne!»

Soseda je hotela po zdravnika, toda Lina se je temu najodločneje uprla.

«Že tako smo mu toliko dolžni», je rekla.

In je strmela predse, dokler se ji oči niso počasi zaprle.

Sosede so ji pomagale, zdaj ta, zdaj druga; četudi so Jensu, ki je delal v mestu, sporočili, kako je z ženo, ni prišel takoj.

Ležala je tedne in mesece. Prenesli so jo v izbo, kjer so še viseli ostanki časnikov, s katerimi je bila nekoč prevlekla stene, ko je bila še mlada. Jens bi bil lahko prišel, je dejala, in zato je pač bolje, da je zanj postelja v izbi. Tam je torej ležala, in večkrat

se je zdelo, da so sosede zaradi opravkov čisto pozabile priti k nji.

Toda slednjič je Jens nekega dne prištorkljal po pobočju. Bil je že starec z veliko, na pol osivelo brado. Bila je jesen, gozdna pobočja so rumeno blestela. Jens se je ozrl po Ravliji, kjer je bilo vse nekako porušeno in siromašno. Rušnata streha je bila v slabem stanju in jerebikovec s krvavo rdečim jesenskim listjem je bil že velik. Šel je mimo stavbišča in okrenil glavo. In bolj ko se je bližal koči, bolj počasni so mu bili koraki, kakor da se boji vstopiti. Sicer je bil nekoliko opit, toda ne dovolj.

Končno se je pripognil in vstopil v nizko kuhinjo, kjer je ležala vsa posoda nepomita. V siromašni izbi je stala prazna postelja; obšel ga je strah. Kaj se je zgodilo? Toda ali se ni nekaj zganilo v izbi? Odprl je vrata in zagledal sivolaso žensko, ki je z zaprtimi očmi in odeta do brade ležala v postelji.

Tedaj je pogledala, in obraz ji je spreletelo nekaj kakor radost mladega dekleta. Jens je pomislil na tisti prvi hip, ko jo je tu videl — bilo je jutro po onem dnevu, ko sta prišla na Ravlijo, in je bila ona vso noč prebila zunaj.

In zdaj — kakor takrat — mu je podajala roke; <Jens, pojdi sem.>

Jens se je sramoval, toda dolgo je sedel z njenimi rokami okoli svojega vratu, in ker ni našel primernih besed, je odšel v izbo in začel pospravljati. Slednjič je celo pokleknil in čedil tla, da je vsaj skozi odprta vrata lahko videla, kako je izba čista.

To bi bilo nekako ljubkovanje. Nato je v kuhinji pomil posodo in ji nekaj skuhal. Zvečer pa je zopet sedel na njeni postelji in sta govorila o starih časih, o dneh, ko sta se prvič srečala.

Teden pozneje je bil siromašen pogreb na Ravliji. In poleg Jensa je šlo le malo ljudi za krsto, ki so jo nesli mimo stavbišča na travniku.

In od tistega dne Jens ni več vzdržal doma. Ampak drugje tudi ni mogel biti. Vedno znova, kadarkoli so mislili, da dela v mestu, se je prikazal in taval okoli razpale kočice. Krava in svinja sta bili prodani, hiša je stala čisto prazna, in kadarkoli je prišel Jens do vrat in hotel vstopiti, se je obrnil pred pragom.

Slednjič je nekega večera vstopil pri nekem sosedu. In je začel jokati in pripovedovati, da ne bo več doživel vesele ure na svetu. Zakaj on je kriv ženine smrti. On je bil, ki je v pijanosti tako grdo počenjal z njo, da ji je zlomil nogo in je obležala.

Zdaj so končno nova poslopja na Ravliji. Toda postavili so jih tuji ljudje, ki so za Jansom prevzeli posestevce.

Klasje zori

Mama, kaj delate?

ama, kaj delate, da prihajate zmeraj tako blatni domov?

«Saj sem ti že povedala, Tinka! Blato vozimo iz struge.»

«Zakaj pa vozite, mama?»

«Zato, da bo struga globokejša in da ne bo voda jeseni spet poplavljala polja.»

«Ampak saj ne bo našega, ker ga

skoraj nič nimamo!»

«Saj veš, Tinka,» je rekla Zalokarica utrujena, «da dobim denar za to!»

Tinka je vedela, da je mama lačna in trudna. Zato ni več spraševala, v srcu pa je sklenila, da bo že prihodnje jutro šla k reki pogledat, kako vozijo blato iz struge.

Nekoliko jo je le pekla vest, da je pustila Metko, Alenko in Bredico, sestrice, ki so bile vse mlajše od nje, same doma, ko se je kmalu za materjo tiho in previdno splazila iz hiše.

«Morda pa se ne bodo zbudile tako kmalu», se je tolažila, ko je šla počasi med njivami. Neprestano se je b ječe ozirala in skoraj bi se bila že vrnila, pa se je le premagala. Ne! Naj bo, kakor hoče! Danes bo vendarle videla, kako služi mama vsakdanji kruh! Pri tem pa se je spomnila očeta in se sploh ni ozrla več. Spomin na dan, ko jih je oče za zmerom zapustil, je zbudil v njej staro skelečo bolečino.

Bredica je bila stara komaj nekaj dni, ko je prišel že navsezgodaj pijan domov in pričel brez vzroka vpiti.

«Kaj pa je bilo treba še tega piskača k hiši?» je vprašal mater in pokazal na Bredico v zibelki. «Bi pa imela vsaj fanta, če že res moraš imeti vsako leto otroka!» je kričal in ji žugal s pestjo. «Kdo bo redil kar pet žensk, to mi povej!»

Čeprav mu mati ni odgovarjala, je vendar vpil zmerom bolj, dokler se ni ves divji vrgel nanjo. Komaj se mu je skrila pod odejo. Začel jo je obdelavati s pestmi. Takrat je Tinka kar v srajčki stekla k sosedom klicat na pomoč. Še preden se je oče zavedel, ga je že sosed Jurij, ki je pravi orjak, vrgel skozi vrata na dvorišče.

«Kar pojdi k dolgi Žefi, sem se pa nikar ne prikaži več!» mu je rekel.

Tako je oče vsaj našel vzrok, da se je res preselil k dolgi Žefi, ki je imela lepo hišo na drugem koncu vasi in je k njej že prej zahajal.

Ko so poleti pričeli regulirati Bistrico, je Tinka postala gospodinja. Prala je in kuhala, molzla kravo in previjala malo Bredico, mama pa je vsako jutro že ob petih odhajala od doma, zakaj k reki je skoraj uro daleč.

Da, skoraj uro! Tinki pa se je zdelo brez konca in kraja, čeprav je bilo krasno jutro. Ponekod so se še poznale materine stopinje v rosnih travah. Tinka je čutila neko posebno srečo v srcu, če je lahko stopala po njih.

Po trsu in jelševju je spoznala, kod teče reka v polju. Pohitela je še bolj in obstala šele, ko je bila že blizu grmovja. Nato je, skrita v njem, dolgo poslušala enakomerno hreščanje lopat po kamenju. Bala se je pogledati k reki, da bi je mama ne opazila. Le kaj bi rekla, če bi vedela, da je pustila sestrice same doma. Zatisnila si je

oči z rokami in pričela premišljovati, kako bi se neopaženo splazila nazaj v polje, ko jo je iz zamišljenosti zdramil rezek, neprijazen glas:

«Hej, Zalokarica, malo več bi pa že lahko naložili, če že hočete opravljati moško delo!»

Tinka je stala kakor prikovana, dokler se ni vrnila dolga vrsta mož. Njena mama, edina ženska med njimi, je prihajala zopet zadnja. Težko in trudno je hodila, ves obraz se ji je svetil od potu.

«Tako», je rekel človek na drugem bregu, «zdaj pa ji vi, Martin, naložite, kakor je treba!»

Martin, majhen čokat mož z dolgimi brki in rdečim, okroglim obrazom, ga sploh ni pogledal, ko je odgovoril:

«Bom rajši sebi več naložil, da Zalokarici ne bo treba!»

Tinka je videla mater, kako so se ji od hvaležnosti zasvetile oči in kako so ji vztrepetala usta. Previdno se je splazila za grmovje in, ko bi se ne bila bala, da jo bo mati slišala, bi se bila razjokala na glas. Tako pa je stala tam, si grizla ustnice in krčevito stiskala drobne pesti.

Ne, mati je ni videla, ni je slišala. Hodila je s povešeno glavo za težko naloženo samokolnico, ko so se zgubili plahi koraki njene hčerke v travi na polju.

Nazaj grede je Tinka tekla vse do razpotja pred vasjo, kjer pa ni zavila domov, temveč na drugi konec vasi, tja, kjer je imela Žefa svoj lep dom. Ni potrkala, niti ni pozdravila, ko je stopila v veliko, hladno vežo. V hiši je bilo vse tiho, da je slišala, kako ji bije srce. Takrat je spoznala, da je pač neumnost, kar počenja. Spomnila se je očetovih težkih rok, njegovih srepnih oči in Zefinega hudobnega jezika.

Da, kaj je mislila, da je prišla sem, doma se pa jočejo sestrice. Zbudile so se in nihče jim ni pripravil zajtrka.

Planila je skozi vrata — naravnost pred očeta in Žefa. Prihajala sta z vrta in nesla veliko košaro, polno rumenih hrušk.

«Kaj iščeš tukaj?» je zakričal oče nad njo, potem ko so njegove začudene oči spoznale, da je drobno, blede in preplašeno dekletce pred njim njegova najstarejša hčerka.

Vse tiste besede, ki jih je Tinka prej v mislih pripravila, da jih bo povedala svojemu neusmiljenemu očetu, so ji tisti hip izginile z jezika in namesto njih se ji je zapičila v možgane nova misel:

«Beži, da ne boš tepena!»

Zgodilo pa se je, kar Tinka ni nikoli pričakovala. Dolga Žefa se je najprej molče zagledala v njen obraz, nato pa mehko vprašala:

«Ali hočeš hrušk, Tinka?»

Tinka je prikimala in molče nastavila predpasnik. Nato je zbežala hitro, kar je mogla, izpred hiše in šele blizu doma, ko je slišala jok male Bredice, se je spet zavedela. Čeprav se ji je sestra smilila, je vendar stekla nazaj in pogumno stopila pred očeta.

«Tako, tukaj imate!» je rekla in spustila predpasnik, da so se hruške strkljale naravnost pred očetove noge. «Kar sami jih pojejte!»

Ko je šla potem skozi vas, je bila čisto podobna svoji materi. Trudno in počasi je hodila, kakor bi porivala pred seboj težko naloženo samokolnico.

Ančka

esen je bila v deželi, tista lepa, sončna jesen, ki človeka navdaja s samimi toplimi mislimi, ko stopa po gozdu in mu listje šumi pod nogami, nad njim pa se love zlati sončni žarki po zardelih listih in se tam daleč pred njim iskre gore, ogrnjene z deviško beloto prvega snega.

Pri Potokarju so že spravili repo s polja, izpod strehe so viseli venci koruze in zadrž za hišo je vel topli vonj nanovo preorane zemlje. Ančka je bila zgoraj v sobici. Na postelji je stala košara z obleko in perilom, zraven pa je slonela cula s kruhom in gnatjo. Težko je bilo Ančki slovo od te male sobice, od domačih, od svoje ljube rodne doline. Stopila je k oknu in se ozrla na preorana polja, na gozd, ki se je kopal v soncu. Z očmi je hotela objeti ves ta svet in si ga vtisniti v dušo za vse tiste dni, ki jih bo morala preživeti v mestni megli in ji bo majhen košček dvorišča ves svet. O, koliko noči je pre-jokala, ko ji je mama povedala, da bo morala v mesto služiti, da kot najstarejša napravi prostor pri mizi za najmlajšega, ki je do zdaj še jedel v materinem naročju. Toda vedela je, da vse solze ne pomagajo nič, vedela je, da doleti taka usoda vsako najstarejšo hčer pri Potokarjevih.

Spodaj na dvorišu je zaropotal voz. Ančka si je potegnila z roko po čelu, kakor da bi hotela prepoditi žalostne misli. Vzela je košaro in culo v roke in odšla v kuhinjo k materi. Ko je stopila skozi vrata, se je mama sunkoma obrnila k ognjišču in poravnala polena. Ančka se je od strani ozrla v njen obraz in opazila debelo solzo, ki ji je tekla po licu. Bog, njena mama — pa solze! Torej vendar ni tako brez srca, kakor ji je Ančka v mislih vedno očitala! Uboga, draga mama, kolikokrat ji je delala krivico! Zdaj bo vse čisto drugače, ko ve, da jo bodo doma pogrešali, da bodo mislili nanjo, ko bo samevala v mestu.

Stopila je skozi vežo na dvorišče in položila svoje reči na voz. Potem je odšla v hlev, da bi se poslovila od živine. Pobožala je kravo, se nasmehnila backu v kotu, ki je silil k njej, in pomolila kozji prgišče soli. Od tod je šla pred hišo, kjer so se pri kupu desk igrali otroci. Šele zdaj, ko se ji je bilo treba ločiti od teh malih bitij, je začutila v sebi velikansko ljubezen do njih, pozabila je na vse norčije, zaradi katerih se je včasih toliko jezila, in si želela samo to, da bi se ji še kdaj vrnili dnevi brezskrbne mladosti.

Konj je bil zaprežen, treba je bilo na pot. Ančka, ki je v srcu sklenila, da bo hrabra pri odhodu, je še začutila solze, ki so ji silile v oči, toda premagala se je, ko je zagledala vse žalostne obraze, ki so stali okrog voza. Mora jim pokazati, da je hrabra, da jim ne bo še bolj hudo! Mati se je vzbela k njej na voz in jo pokrižala. Potem ji je pogledala globoko v oči in s tem pogledom razodela vse neizgovorjene besede, ki so ji ležale na srcu. Od nekod je priletel Perun, ji s sprednjimi nogami skočil v naročje in čudno zacvilil. Morda je tudi on čutil, da se dogaja nekaj žalostnega, česar pa on s svojo živalsko pametjo ne more razumeti.

Konj je potegnil. Ančki se je zadržnilo grlo, in skozi solze je videla domače, ki so stali pred hišo in ji mahali v slovo.

*

Prišla je v mesto. Prve dni se nikakor ni mogla vživeti v mestno meglo, navaditi na ropot voz na cesti in na prah, ki ji je legal na prsi in jo dušil. Vse noči je sanjala o polju in o gozdovih, njeno srce je hrepenelo nazaj. Ko pa so minili meseci, ji je vedno bolj bledeel spomin na dom. Našla si je prijateljice, pričela je gledati na lepe obleke, na klobuke in svilene nogavice. Ob nedeljah je hodila v kino in se opajala ob zaljubljenih filmih. Podnevi in ponoči je sanjala o junaku, ki jo bo vzljubil in jo popeljal v svojo palačo, prav kakor v filmu. Ko je hodila po cestah, je z veseljem opazovala, kako jo fantje gledajo in se ji nasmihajo. Toda noben izmed njih ni bil pravi, ona je čakala princa svojih sanj.

ln princ je prišel. Ko je šla nekoč sama po cesti, je zaslišala za seboj hitre korake. Ni se ozrla, čeprav je vedela, da velja klic «gospodična» njej. Po vsem telesu ji je postalo vroče. Ko pa je zagledala neznanca tik sebe, ji je zaplalo srce. Bil je on. Ne sicer čisto tak, kakršnega si je predstavljala. Toda imel je lepo obleko, temne valovite lase in oči, oh, te oči, ki so ji že s samim pogledom odprle vrata v raj. Sicer se je spomnila prav v tem trenutku nekih drugih oči, ki so ji nekoč pred belo hišo, obsijano od sonca, povedale, naj ne veruje takim očem, ki imajo nebesa v zenicah, toda kaj, — spomine je hitro odgnala. Kaj ve njena mama o mestu in mestnih navadah!

Ančka sama ni vedela, kako je prišla tisti dan domov. Njeno srce je bilo prepolno sreče, pred njo so plesale le toliko lepega obetajoče oči. Od tega dne naprej je Ančka živela samo še za nedelje, ko jo je čakal «on» pred vrati in jo peljal v kino ali na sprehod in ji govoril obljube, ki so ji odpirale nov svet, poln bogastva in sreče.

Prišel je mesec maj, mesec ljubezni. Ančka je hodila s svojim fantom na sprehode in se veselila zeleneče narave in svoje mlade sreče. Menila sta se, kako bo na poroki, kam bosta potovala. Same majhne, nevažne stvari, a za Ančko so bile nebesa. Neko lepo nedeljo, ki jo je Bog naklonil ubogim zemljanom, je Ančka pozabila na obljube, ki jih je dala mami, na nasvete, ki jih je dajal oče. In postala je njegova. Svetle zvezde so sijale na nebu in veter je tiho šumel v listju.

Čez mesec dni so se Ančki podrla nebesa. Njega ni bilo več, ona pa je spoznala, da bo njena najmlajša sestra, ki je komaj shodila, postala teta. Ure, ki jih je preživela po tem spoznanju, so bile grozne. Včasih je že mislila, da bi umrla, toda potem se je spet spomnila na polje, na gozdove. In življenje se ji je zazdelo tako lepo, da se ni mogla ločiti od njega.

Ko je prišla po dveh letih spet domov, je občutila v srcu srečo in strah, veselje in žalost. Doma so je sprejeli z jezo. Oče je niti pogledati ni hotel zaradi sramote, ki mu jo je napravila. Nazadnje ga je mati toliko omehčala, da so vzeli otroka k sebi. Ančka pa je morala spet v svet, sama, brez doma, brez staršev, celo svojo malo lučko, svojega fantka, je morala pustiti daleč od sebe.

Ljubljanske služice

Ko je Bog ustvaril svet in je sedmi dan skozi linico opazoval svoje delo, se je ozrl tudi na našo Kranjsko in si mislil: «Menda nisem nikjer tako odprl dlani, ko sem trosil lepoto, kakor ravno nad tem blagoslovljenim koščkom zemlje. Dobri ljudje bodo bivali tod, ljudje z veselim srcem in čisto dušo, in hvaležni mi bodo za vse, kar sem jim lepega dal.

In kakor je rekel Gospod, tako se je zgodilo. Na prostranem ljubljanskem polju je zrastle mesto in postalo središče Slovenije. Ljudje so srečni in zadovoljni, hvaležni Bogu za vse, kar jim je lepega dal. Postavili so mu cerkve in znamenja, kapelice in križe in v svojem srcu so ostali otroci, prav nič ošabni zaradi časti, ki jih je doletela, da so voditelji svoje dežele. Ostali so preprosti v svojih starih navadah, ko je bila Ljubljana še dolga vas, čeprav se zdaj dvigajo nad njo visoke palače in beli nebotičnik. Kajti prav kakor na vasi poznajo tudi oni drug drugega, vedo za slabe in dobre lastnosti vseh in v skrbeh za dobrine drugih pozabljajo na svojo lastno usodo.

Popoldne, ko se dan nagne, se zbirajo ljubljanske gospe v kavarnah in preresetavajo vse, kar se je zgodilo čez dan. O služkinjah, o otrocih, o možeh se sučejo njih pogovori, najbolj pa o mladih zaljubljenicah. Zakaj ni je bolj važne stvari na svetu kakor ta, da hodi ta z ono, da je ona zapustila tistega, da se bosta onadva kmalu vzela, in tako dalje.

«Ali ste že slišale,» zašepeta ena izmed njih, in vse glave se staknejo, «da sta se Jerica in Miha sprla, ko je imela ona že vso balo pripravljeno in so doma že skoraj pregrinjali svatovsko mizo.»

«Joj, ni mogoče,» se začudijo poslušalke, «uboga reva, kaj bo neki zdaj počela!»

V svojem srcu si pa mislijo: «Prav ji je, zakaj je pa tako ošabna in misli, da je vsa Ljubljana njena. Moji bi se kaj takega ne moglo zgoditi.»

In ko se dovolj namajajo z glavami in utihnejo njih «joji» in «jeji», začne spet druga: «Kaj pa to! Že veste, da...?» In tako gre do konca, ko se prižgo že luči po cestah in je treba domov k večerji. Vse zasople pritečejo domov. Večerja je že skoraj mrzla; brž sedejo za mizo in še med jedjo kimajo z glavami: «Kaj takega!»

— Uboga Jerica pa sedi medtem doma, se «guli» za drugi izpit in ne ve za svojo žalostno usodo, da jo je Miha zapustil, saj ga komaj dobro pozna. V soboto je trikrat plesala z njim.

Po kosilu, ko se sonce smehlja z jasnega neba, pripeljejo mamice svoje nadobudne otroke v Tivoli. Po tri ali štiri sedejo na klop, postavijo vozičke proti soncu, iz tarcbic privlečejo pletenje, in pogovor se prične.

«Joj, gospa, kako ima vaš Petrček danes zdravo barvo! Z mojo Marjanico je pa tak križ; prve zobke dobiva, pa se 'dere', da se vsa hiša tresse.»

«Oh, pa se ji prav nič ne pozna. Kako pa kaj vaš Rudi? Ali je že zdrav?» se obrne druga k tretji, in pogovor teče dalje. Otroci pa leže na soncu in mislijo svoje

drobne misli o rožicah, o travi, o ptičicah, ki letajo po drevju, in uživajo blaženi mir popoldanskega počitka.

*

Zvečer, ko služkinje pospravijo mize in dajo boljše polovice otroke v posteljo, prično možje snovati bojne načrte, kako bi čim manj sumljivo izginili od doma. «Saj je Metka čisto dobra žena,» razpletajo v svojih mislih, «toda včasih je treba tudi malo izpremembe, saj človek ne more vedno čepeti doma. Boris, Milan, Tone, vsi gredo danes v 'Zvezdo', jaz naj pa doma ostanem! Ne, še na misel mi ne pride! Ampak le kaj naj ji rečem, da bo verjela! Sejo smo imeli včeraj, v službi sem bil predvčerajšnjim, s šefom sva imela pred tremi dnevi sestanek, — človek mora biti pravi strateg, če hoče ohraniti ženino zaupanje.»

In ko si potem izmisli verjeten razlog, da lahko odide z doma in se ves srečen oddahne, ko sede med svoje prijatelje, jim pravi:

«Veste, mojo Metko imam dobro vzgojeno. Kadar grem ven, me niti vprašati ne sme, kam sem namenjen. Še sama mi pravi: 'Kar pojdi, srček, in se malo pozabavaj!'»

«O, srečni človek,» si mislijo prijatelji, ko pomislijo na vse vojne, ki so jih morali izvojevati nad svojimi ljubimi ženicami.

*

Osem bo ura. Gledališče se vedno bolj polni. V ložah sede dame v izbranih oblekah, v parter priplava milostljiva, vsa zavita v oblak najboljših dišav, vse je v sijaju, vse se blešči. Pol tihi pogovori šume po dvorani. Kaj neki se pogovarjajo? Gotovo o predstavi in muziki. Kaj še! Po ložah se ozirajo in sedežih, se nasmihajo znancem in sredi najlepšega smehljava razlagajo svoji sosedi:

«Ti, Korenova ima pa že tretjič isto obleko. Porentova je že spet brez moža...» in tako dalje. Edino na stojišču se slišijo malo bolj umetniški pogovori: «Lenka, komaj že čakam, da zagledam Gostiča. Bog ve, kakšen je. Ali se je spet kaj zredil? Ampak meni je vzlic temu všeč, pa če bi tehtal sto kil.» Druga ji navdušeno pritrjuje in se zaklinja, da ne bo zamudila niti enega Gostičevega gostovanja.

*

Tako se vrste zgodbe med velikimi ljudmi, tako med malimi, edino pri tistih najnižjih se odigravajo malo drugače, kajti na tiste Bog ni mislil, ko je ustvarjal zemljo, ali pa je računal, da bodo človeška srca sama dovolj usmiljena, da bodo pomagala tem svojim najnesrečnejšim bratom iz stiske. Če je mislil tako, se je bridko zmotil, in gotovo mu mora biti zdaj hudo, kadar pogleda na zemljo in vidi, kako beden, strgan otročiček izteguje roko k milostljivi, v krzno oblečeni gospe, a ta prezirljivo obrne glavo in pravi: «Domov pojdi!» In se potem obrne k svoji prijateljici: «Take starše bi bilo treba zapreti, ker puščajo otroke na cesti, da se učijo beračiti!» Mati takega otročička pa leži morda doma jetična in ji skrb, kako bo preživljala svojega malega, razjeda srce. Oče pa Bog ve kje popiva, da bi v vinu utopil obup, ki grize v duši.

Toda te skrbi so skrite za mestom, zaprte so v barake, ki čepe v jamah, da ne morejo ven med srečne, vesele in zadovoljne ljubljanske meščane.

Jana: Poletje se poslavlja . . .

Huda nevihta je divjala ponoči. Bliški so razsvetljevali nebo, kakor bi se odpirala nebеса. Grmelo je, da so žvenketala stekla v oknih. Veter je zibal mogočna drevesa ter jim stresal kruštrave veje. Debele kaplje dežja so padale na polje, da je žito žalostno klonilo k tlom.

Ko pa je vstalo jutro in je posvetilo sonce na umito zemljo, se je rodil dan, ves svetel in nasmejan, še malo moker od nočnega dežja, kakor otrokov obraz, ki je še ves solzan od prestane bridkosti, pa se že smehlja, ko vidi mater. Toda to je bil dan, čisto drugačen od prejšnjih vročih dni, ko je z neba in z zemlje puhtela vročina kakor iz kotla. Bil je dan poslavljajoče-

ga se poletja.

Sončni žarki so zlatili žito, ki se je lahko priklanjalо v vetru in preko trave je šlo šumenje kakor tih šepet: «Poletje se poslavlja!» Na dolnjem koncu njive so peli srpi svojo pesem smrti, pod njih zamahi je žito padalo na tla in golo strnišče se je kazalo za njimi.

Žalostno odhaja Poletje iz dežele in žezlo vlade predaja Jeseni. Sonce sámo je zaradi tega žalostno; skriva se za oblaki, ki vedno česče pokrivajo nebo. Med zelenje dreves se že vtihotaplja jo zlati listi, kakor pri človeku prve srebrne niti med temne lase. In kadar jih veter močneje strese, se odtrgajo in zaplešejo svoj poslednji ples po zraku.

Na bregu reke stoji stara vrba. Bog ve koliko časa že sameva tam. Ko je nekoč ponoči grmenje stresalo zemljo, je šinil svetel trak vanjo, ji osmodil listje in obtičal sredi debla. Tako se je posušila, le štor, ves zgrbljen od starosti, je ostal, pa se gospodarju ni zdelo vredno, da bi ga posekal. Preteklo pomlad pa je čudež prešinil ude stare vrbe. Dve vejici sta pognali, dve čisto nežni, rahli vejici, in se odeli v svetlo zelenje kakor za svatovanje. Koliko življenja in moči se je znova zbudilo v starem telesu. Kakor babica za svoje vnuke, tako je tudi ona skrbela za ti dve vejici. In vse njeno bistvo je zahrepenelo po večni pomladi in nato po večnem poletju. Toda jesenske sape so privršale od severa in ji odnesle tistih nekaj listov . . .

In spet stoji vrba pusta in gola sredi polja in žalostna čaka jeseni.

Foto Slavko Smolej

«Voda, sonce, zrak...»

Jana:

Spomini na počitnice

Bilo je deževno jesensko nedeljo. Milena je sedela ob oknu in opazovala kapljice, ki so počasi tekle po steklu. Misli pa so ji bile daleč na sončnem Gorenjskem, kjer je preživela počitnice. Po štirih letih službe si je lahko privoščila tako letovanje, kakršno si je vedno želela. Od prejšnjih let si je prihranila dva tedna počitnic, tako da je letos za cel mesec ušla mestnemu hrupu in vročini. Ampak takih počitnic, kakor so bile letos njene, svet še ni videl.

Ves čas, ko je snovala načrte, je sklepala, da bo šla čisto sama, da bo sama uživala lepoto in čar prirode. Tonetu je rekla, da mu niti naslova ne bo dala, da ne bo mogel priti za njo. Ko sta se na postaji poslovila, sta si še enkrat zagotovila zvestobo, toda za njegove prošnje, da bi jo vsaj ob nedeljah lahko obiskoval, je ostala trda. Tako je odšla.

V majhni vasi, kjer je še kot majhno dekletce preživljala poletje, si je najela sobico in se vselila z vso šaro, ki jo je prinesla s seboj. Noč je prespala sladko, kakor že dolgo ne. S prvim jutrnjim svitom pa je zlezla iz postelje, se okopala v bližnjem jezercu in se potem sončila ter hodila na gore, da je njeno mlado telo vsak dan bolj cvetelo od zdravja. Toda čeprav je sonce še tako lepo sijalo in se ji je narava kazala vsak dan v novi, vsak dan

v lepši obliki, se ji je vendar stožilo po znancih, po Tonetu. Hudo jo je mikalo, da bi mu pisala, naj pride za njo, saj je imel prav te dni tudi on dopust. Toda ne. Strah, da bi se ji smejal in se norčeval, da niti mesec dni ne more vzdržati sama, ji je branil.

Ko je neko popoldne ležala vznak v travi in gledala oblake, ki so se počasi pomikali po nebu, se je domislila. Še ko je hodila v šolo, se je s tovarišicami menila, da bi poslale oglas v kak časopis in bi videle, kaj bo iz tega nastalo. Zdaj je prava priložnost za to. Ako bo videla, da slabo kaže, se še zmeraj lahko brez posledic umakne.

Že čez dva dni je izšel v časopisu tale oglas:

«Mlado dekle, ki sameva na počitnicah, si želi družbe poštenega fanta za štirinajst dni. Poznejši sestanki izključeni. Ponudbe pod značko 'Hitro'.»

«Prvo ponudbo, ki jo dobim, bom sprejela», je sklenila. «Bom videla, kaj mi nakloni usoda.» Čez nekaj dni so ji poslali iz uredništva šop dopisov. Izbrala je kuverto, na kateri je bil napisan naslov s pisalnim strojem. «Tegale si vzamem,» si je mislila, «še najbolj posloven je videti. Upam, da bo dober tovariš na najinih skupnih izletih!»

Odprla je kuverto. Neki Tone ji je pisal (no, če bi njen Tone to vedel!!!), naj sporoči svoje želje na uredništvo, on da se strinja z vsem, kar želi, posebno s tisto pripombo «poznejši sestanki izključeni».

«Prav,» mu je odgovorila, «čakala vas bom pri vlaku ta in ta dan, ob tej in tej uri. In da se spoznava, bova imela vsak rdeč nagelj v gumbnici.»

Določenega dne je vsa nestrpna čakala na postaji. Ko je prisopihal vlak, se je skrila za steber, da bi ušla, ako bi spoznala, da je fant, ki ga ji je izbrala usoda, preveč nemogoč človek. Prav malo ljudi je izstopilo. Le kje tiči «njen»? Tedaj je zagledala — srce ji je zastalo — Toneta, ki se je vprašujoče oziral okrog sebe. Počasi, vsa zardela v obraz, se mu je približala. Ko jo je zapazil, sta skoraj oba hkrati zaklicala: «Kaj pa ti tukaj?» Toda kaj tiči v njegovi gumbnici? Rdeč nagelj! Skoraj nezavedno je segla Milena na jopico, kjer je tudi imela nagelj. Pa je bilo prepozno.

«Torej ti si tista», je vzkliknil Tone. Ne, kaj takega! Spogledala sta se, nato pa sta bušila v smeh, da so ju ljudje, ki so čakali okrog postaje, začudeno gledali. Tone je pograbil kovčeg, prijel Mileno pod roko, pa sta odšla proti njenemu domu.

«Veš, prav za prav sva oba zaslužila pošteno kazen,» je rekel, «ampak, ker sva oba enako grešila, se bova tudi skupaj pokorila!» Potem je Mileni razložil, kako je v mestu razmišljal, kam bi se dal o počitnicah, in kako se je jezil nanjo, ker mu ni hotela dati naslova. Da bi se ji maščeval, je odgovoril na oni usodni oglas. Smejanju in razpravljanju ni bilo ne konca ne kraja. Toda ko sta preživela štirinajst nebeško lepih dni v vodi, na soncu in na skalah visokih gora, sta bila presrečna, da jima je mali oglas naklonil toliko lepega. Samo tisto «poznejši sestanki izključeni» sta brez besed črtala s svojega programa.

Foto Slavko Smolej

«Kratek odmor». Greben Malega Rokava, ozadje Rjavina.

Zdravnik o čarovnicah in čarovniji

V noči pred sv. Filipom in Jakobom zažigajo ponekod ognje na pobočju gričev. Temu pravijo sežiganje čarovnic. To je ostanek iz temnega poglavja srednjeveške kulturne zgodovine, spomin na srednjeveške čarovnice in sodne procese z njimi.

Ljudem je prirojeno hrepenenje po tajinstvenosti, po čudežih, po odkrivanju naravnih sil, po pustolovstvu, moči in sreči. Vse, kar diši po tajnosti, je veliko bolj privlačno. Tudi še dandanes imajo čudodelni zdravniki svojo veljavo. Tisoč in tisoč ljudi hodi k njim in dela v trdni veri vse, kar naročijo ti čudodelni zdravniki, medtem ko gleda na predpise pravih izkušenih zdravnikov z nezaupanjem. Čim manjša je inteligenca naroda, tem več je čudežnih zdravnikov.

Srednjeveški človek je bil preprost. Strašne hudiče pod seboj v zemlji je imel prav tako preštete in razvrščene, kakor angele nad seboj v nebesih.

V človeški duši pa je tudi vkoreninjeno nagnjenje k odporu. Nič se človeku ne pristudi tako kakor prisiljeno, ukazano češčenje. Človeka napadajo v najsvetejših trenutkih najbogokletnejše misli. Nekdo jih gladko zaduši, drugi se zanje ne meni in tretji jih težko prenaša z zavestjo velike krivde.

V srednjem veku, ko so ljudem vcepiljali sovraštvo do hudiča, se je slednjič moral razviti kult hudiča. Čarovniki in čarovnice so bili njegovi spoznavalci. Hudič jim je pomagal čarati. Morali so poslušati njegova navodila, ker so bili njegovi služabniki. Morali so škodovati ljudem. Zato so se jih ljudje bali, jih preganjali, toda mnogi so se zatekali k njim za svet in pomoč.

Vera v obstoj čarovnikov in čarovnic, v njihovo moč in njihovo zvezo s hudičem, je bila trdna kakor skala. Kdor se je predrznil in je o tem dvomil, so ga sežgali kakor krivoverca.

Kdor je hotel postati pristaš čarovništva, je bil trdno prepričan, da bo videl, slišal in mogel delati reči, o katerih se je govorilo, da jih delajo čarovniki in čarovnice.

Čarovnikov je bilo veliko manj. V premoči so bile čarovnice. Zato bomo govorili predvsem o čarovnicah. Razumljivo je, da so prevladovale čarovnice, zakaj ženske so dosti bolj sugestivne kakor moški.

V čarovništvu so igrali važno vlogo omamljivi strupi.

Srednjeveške čarovnice so dobivale svoja mamila v pasjih zeliščih. V volčji črešnji, kristavcu, zobniku (blenu). Te snovi povzročajo posebno žive halucinacije (obmame čutil, da vidijo nenaravne prikazni). Te halucinacije postanejo lahko tipične, redno se ponavljajoče. Tako je prišlo do tega, da so se takšni užitki ustalili pri večini čarovnic.

Čarovnice so si mazale svoje telo na predpisan način in določenih mestih. Uporabljale so mazila, za katera se je nam ohranilo nekaj predpisov. Glavne sestavine so bile zgoraj omenjene rastline: volčja črešnja, kristavec in zobnik, dalje konoplja, iz katere se izdeluje hašiš.

Kakor je to v bistvu teh snovi, so nastajale gibalne halucinacije, halucinacije letanja. Čarovnice so letele na «sabat» (zborovanje) bodisi na metli, bodisi na kozlu. Halucinacije sabata so bile izključno spolnega značaja. Slavnostim sabata je predsedoval sam hudič, in tam so se godile divje bogokletnosti in pregreški zoper nravnost.

Kadar je čarovnica vpeljavala drugo v skrivnosti čarovništva, ji je pravila, kaj bo vse videla na sabatu, Domišljija te ženske je bila že usmerjena. Česar ni pokazala domišljija, to so dopolnile poznejše sugestije (vplivi).

Tako si lahko pojasnimo, da so čarovnice vseskozi pri mučenju skoraj enako izpovedale, kaj so doživele. Cerkev je čarovništvo kruto preganjala. Verovalo se je, da se more hudiču zapisana duša rešiti in očistiti, ako se telo za živa sežge. Zato so bile čarovnice izročene posvetni oblasti, ki je s pomočjo cerkve preiskovala z mučenjem in slednjič izvršila kazen s tem, da je dala čarovnico za živa sežgati.

Kakor sem že prej rekel, so bili tudi čarovniki. Ampak bilo jih je malo; v premoči so bile čarovnice. Ne smemo pa si misliti, da so bile vse čarovnice stare, zoprne ženske. To so bila dekleta, mlade žene in starejše, kajpaka tudi starke. Pripadale so vsem družabnim slojem. Mnoge so bile naravnost lepotic. Nekatere so bile po nedolžnem obdolžene čarovništva, druge so bile poklicne čarovnice, ki so se bavile s pripravljanjem ljubavnih pijač, z čarovanjem ljudi in živali itd. Nekatere so bile zločinske zastrupljevalke, ki so pripravljale strupe za odpravo neljubih oseb.

Malokatera izmed njih je bila menda duševno normalna. Po večini so bile to histerične ženske, kakor dokazuje njihovo vedenje pri mučenju.

Pri preiskavi čarovnic so postopali nekako takole: Verovalo se je, da varuje hudič svoje spoznavalce pred bolečinami in jih dela neobčutljive. Zato so čarovnico najprej slekli do nagega, in rabelj je z zbadanjem z iglo iskal na njenem telesu neobčutljivo mesto. To mesto je potem izžgal z razbeljenim železom, da bi postalo občutljivo za bolečino. Histerične ženske imajo kaj lahko na telesu neobčutljiva mesta, ki se dajo sugerirati. Zato ni bilo težko najti taka mesta. Že edino to, če so našli tako mesto, je zadostovalo za dokaz, da je ženska v zvezi s hudičem.

Mučenje, ki naj bi prisililo čarovnico, da bi priznala zvezo s hudičem, je bilo grozno.

Način mučenja je bil v raznih deželah različen. V zapadnih deželah so začenjali s španskim škornjem, to se pravi, gležnje nog so obložili z deskami in zvezali, med gležnje in deske pa so zabili kline. Dalje so čarovnice natezali na lestve, tako da so se jim izpahnile rame. Večkrat so čarovnico obesili na strop in so ji noge kar najbolj obtežili. Tako so jo bičali, in vsak gibljaj, s katerim se je hotela braniti, je povečal bolečine. Ali pa so privezali čarovnico z železnim ovratnikom, ki je imel na notranji strani bodice, k stebru in jo žgali na podplatih. Slednjič naj navedemo še tako imenovanega «osla». «Osel» je bila debela deska z ostrim robom. To desko je morala čarovnica zajahati kakor konja. Noge so ji čim najbolj obtežili, itd., itd.

In vendar so tudi pri vseh teh strašnih bolečinah nekatere ženske padale v neko mrakotno omamljenje, se čutile, da so na «sabat» in se baje celo blaženo smehljale. O teh so bili seveda prepričani, da jim daje moč sam hudič.

Z zdravniškega vidika so bile čarovnice po večini uboge živčno bolne (nevrotične) revice.

Srednjeveške grmade so dogorele. Od slavnih srednjeveških čarovnij so ostale samo ciganske zvijače, razkladateljice kvart, vedeževalke, ki prerokujejo z roke, čudodelni zdravniki in podobni nedolžni ostanki. Srednjeveški človek se je bal, da bi ne bil obdolžen čarovništva, zakaj to je pomenilo smrt z najhujšimi mukami. Današnji izumitelji in iznajditelji bi bili takrat gotovo vsi zgoreli na grmadi.

Bodimo veseli, da živimo v dvajsetem stoletju, ki je sicer veliko hujše kakor devetnajsto, ampak odločno je boljše kakor srednji vek.

O čarovništvu bo v kratkem izšla knjiga: «Česa iščete v zvezdah». Naročnice dobe to in še štiri druge knjige za 37 dinarjev. Naročite jo pravočasno pri upravi v Ljubljani, Dalmatinova 8.

Kako se praktično

in okusno
oblečemo

B 2480

B 2473

K 8372

B 2473. Ta bluza z dolgimi rokavi se poda vsaki ženski, mladi in stari, vitki in debelejši. Pri vratu je lahko odpeta ali pa zapeta, kakor kaže manjša slika na desni zgoraj. Blaga potrebujemo (za velikost IV) 2.75 m, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II, III, IV, V in VI po 14 dinarjev.

K 8372. Kostum iz karirastega blaga, ki je prav posebno praktičen za jesen. Krilo, ki je 2.30 m široko in sestavljeno iz dveh pol, ima spredaj in zadaj na sredi več globokih gub. Jopico zelo povzdignejo žepnice in obroba, ki so urezane poševno. Blaga potrebujemo (za velikost III) 4.80 m, če je 90 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II in III po 22 dinarjev.

K 8439. Jesenska obleka iz modrega blaga z obramkom. Nizki pokončni ovratnik se zavezuje spredaj v petljo. Skupine gub segajo od obramka do konca krila in so samo od pasu do višine bokov prešite. Usnjeni pas je vinskordeče barve in pokriva sešiv. Blaga potrebujemo (za velikost II) 4.35 m, če je 80 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

M 2860. Jesenski plašč, ki ga lahko nosimo k obleki K 8439, pa tudi h kozaški obleki K 8436. Zapenja se pod vratom in v pasu s škabico. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.25 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8436. Kozaška obleka. Krilo, ki je iz drugačnega blaga kakor bluza, ima krog in krog skupine gub. Bluza v pasu ni prerezana in ima na zadniku napečnik. Blaga potrebujemo (za velikost II) za krilo 1.65 m, če je 130 cm široko, za jopico pa 2 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

K 8439

M 2860

K 8436

B 2480. Večerna bluza z dolgimi rokavi, ki imajo ozke zapestke, in z ozkim ovratnikom iz lameja. Zadaj na tilniku se zapenja z gumbi. Spodaj je bluza nabrana in obrobljena z ozkim pasom, ki sega čez krilo. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2.10 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 14 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNACENIMI STEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA»,
LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

K 8514. Siva jesenska obleka z belimi pikami. Na prav poseben način je urezan srednji del prednika, ki prehaja tudi na zvončasto krilo. Na prsih sta dva poševna žepka. Ozki ovratnik in trikotni zapestki so

iz belega pikeja. Bel jetudi široki usnjeni pas. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.35 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II in III po 22 dinarjev.

K 8537. Moderna jesenska obleka iz karirstega blaga. Krilo ima spredaj votlo gubo, zadaj je pa gladko. Obleka je brez ovratnika in se zapenja spredaj z gumbi. Bluzo zelo povzdigujeja dve vodravni plasi, ki sta urezani poševno. Pas je iz usnja. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2.05 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I po 22 dinarjev.

K 8537

K 8536

K 8543

K 8514

K 8543. Preprosta obleka iz črnega žameta. Život je popolnoma gladek in se zapenja spredaj z belimi gumbi, krilo ima pa na vsaki strani prednika po eno široko dvojno gubo, ki se začinja z žepom. Ovratnik in usnjeni pas sta bela, z belim blagom je obrobjen tudi zgornji rob žepov. Blaga potrebujemo (za velikost III) 2.35 m, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II in III po 22 dinarjev.

K 8536. Mladostna obleka iz modrega blaga. Krilo ima na vsaki strani po dve gubi, ki sta do polovice prešiti. Dvojni trikotni ovratnik, usnjeni pas in gumbi so beli. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.15 metra, če je 130 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 22 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ZENEINDOMA»

Praktične

obleke za mladenke

B-F 2763. Mladostna obleka. Život ima obliko tesne jopice, krilo je pa zvončasto. Spodnji rob krila, vratna izreza in spodnji rob rokava so okrašeni z obrobo drugačne barve. Blaga potrebujemo (za velikost 16) 3.65 m, če je 90 cm široko; ako so rokavi kratki, pa samo 3.25 m. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 14 in 16 po 22 dinarjev.

B-F 2761

B-F 2760

B-F 2765

B-F 2761. Temnomodra obleka za mlada dekleta. Prednik je v pasu sestavljen, zadnik je pa iz cela. Beli ovrtnik in zapestki so obrobljeni z zobčasto vrvo. Blaga potrebujemo (za velikost 15) 3.70 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

B-F 2760. Ta mladostna jesenska obleka ima gladek život, krilo je pa zvončasto in sestavljeno iz desetih pol. Beli ovrtnik je prešit z barvastim vrvo ali je pa samo vidno prešit. Blaga potrebujemo (za velikost 17) 3.20 m, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

B-F 2758. Jesenski plašč iz karirastega blaga za mlada dekleta. Gladki obramek, pokončni ovrtnik in zadrgra so znaki zadnje mode. Pas je lahko iz usnja ali pa iz istega blaga kakor plašč. Blaga potrebujemo (za velikost 15) 1.90 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

B-F 2768. Mladostna jesenska obleka iz vinskordečega blaga. Život prednika je ob straneh zarezan in nabran, zadnik je pa gladek. Obleka se zapira zadaj na zadrgru. Na krilu sta spodaj dve poševno urezani volani. Blaga potrebujemo (za velikost 15) 3.70 m, če je 90 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 22 dinarjev.

B-F 2698

B-F 2698. Svetlomoder predpasnik s karirasto obrobo. Zapenja se zadaj z zanko na gumb. Blaga potrebujemo (za velikost 17) 1.80 m, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 15 in 17 po 7 dinarjev.

B-F 2758

B-F 2768

K 8265

K 8410

K 8269

TAKO pre naredite svojo ponošeno obleko

K 8265. Ta obleka je narejena iz dveh vrst blaga, zato je nje kroj prav pripraven, kadar hočemo prenoviti obleko, ki ima obrabljen život. O novi modi priča druženje svetlega blaga s temnim, obrobljeno krilo in zadrga, s katero se obleka spredaj zapira. Svetlega blaga potrebujemo (za velikost II) 2.10 m, temnega pa 0.95 m, oboje mora biti 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

K 8269. Tudi to modro obleko s karirastim telovnikom naredimo lahko iz stare. Krilo ima spredaj dvojne gube, ki so znotraj prešite. Telovnik je samo spredaj karirast, zadnik je pa iz istega blaga kakor krilo in rokavi in je stisnjen s pascem. Za to obleko potrebujemo (za velikost II) 2.15 m modrega blaga, če je 130 cm široko, in 75 cm karirastega, če je 80 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17, I in II po 22 dinarjev.

K 8410. Ta temna obleka s kimonskim obrambom in nagubanim pasom iz svetle vzorčaste umetne svile je prav tako lepa iz starega kakor iz novega blaga. Pas je prišit na kakršnokoli podlago, s katero sta podaljšana život in krilo. Blaga potrebujemo (za velikost I) 2.10 m enobarvnega in 1 m vzorčastega, če je 92 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih 17 in I po 22 dinarjev.

V 3455. Tudi rokavice si lahko naredite sami in izberete blago zanje po svoji volji. Nosijo se dolge in kratke, na zgornjem robu so pa okrašene z naborem iz istega blaga ali pa iz čipk. Mali kroj «Ultra» se dobi za velikost 6½ po 7 dinarjev.

V 3441. Vezan ovratnik in zapestki ter pas z zapiraloma za denarnico poživijo marsikatero obleko. Kroj in odlikanica se dobita za belo vezenje pod H 7018, za pisano vezenje pa pod H 7086 po 7 dinarjev.

V 3418. Trije rokavi, s katerimi prenovimo obleko, ki ni več moderna. Srednji rokav podaljšamo po kroju lahko do zapestja. Mali kroj «Ultra» se dobi (za velikost II) za 7 dinarjev.

K 3456

V 3455

V 3441

V 3418

Lepo perilo

K 8343. Jutrnja halja iz enobarvnega blaga. V pasu je ležna in se zavezuje s prepasico. Blaga potrebujemo (za velikost IV a) 3.35 m, če je 140 cm široko. Veliki kroj «Ultra» se dobi v velikostih II, III in IV a po 22 dinarjev.

W 2053. Elegantna spalna srajca iz vzorčaste svile. Skozi rokav in okrog vratu je napeljan trak, ki se zadrigne in zaveže v petljo. S prav takšnim trakom je prevezana v pasu. Blaga potrebujemo (za velikost I) 4 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 14 dinarjev.

W 2052. Hlačna obleka iz pikčaste umetne svile. Ozki nabori obrobljajo ovrtnik in zavihke kratkih rokavov. Hlače imajo v pasu prožni trak. Blaga potrebujemo (za velikost I) 4.35 m, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

W 2044. Dolgo spodnje krilo z životkom iz tafta, okrašeno s štirimi nabori. Nosimo ga pod plesno ali večerno obleko. Blaga potrebujemo (za velikost I) 6 m, če je 90 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

W 2051. Spalna srajca s čipkastim obrambkom. Sešiv v pasu pokriva prepasico. Blaga potrebujemo (za velikost III) 3.40 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

W 2048. Moderno spodnje krilo z nadržkom. Okrašeno je s čipkastimi vložki in ima v pasu spredaj in zadaj posnetke. Blaga potrebujemo (za velikost II) 1.85 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I, II in III po 14 dinarjev.

W 2049. Srajca in hlače iz vzorčastega blaga. Oboje je okrašeno s čipkami. Srajca se nosi čez hlače. Blaga potrebujemo (za velikost II) 2.40 m, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 14 dinarjev.

W 2050. Spalna srajca z dolgimi rokavi. Okrašena je s traki temnejše barve, ki so zavezani v petlje. Blaga potrebujemo (za velikost II) 5 m, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih I in II po 14 dinarjev.

W 2049

W 2050

W 2051

W 2048

K 8345

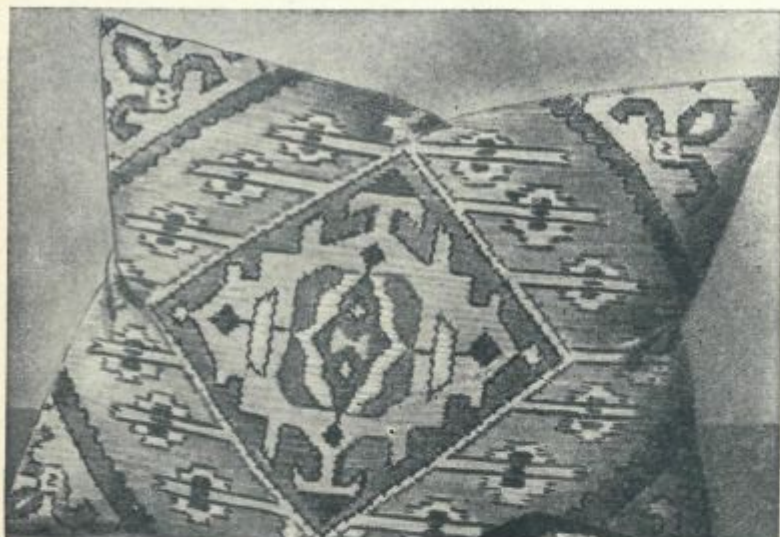
W 2053

W 2052

W 2044

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNACENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA»,

LEPI VZORCI ZA KELIMSKO VIEZIENJE

H 6389

H 6389. Blazina v kelimskem vbodu. Velika je približno 60×46 cm. Popis in napotek za razvrstitev barv se dobijo kot enojni vzorec «Ultra» za ročna dela po 12 dinarjev. Temu vzorcu je priložena še predloga za blazino v smirenskem vbodu.

H 6225

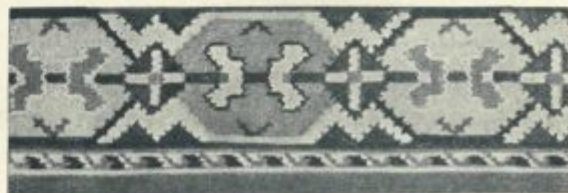
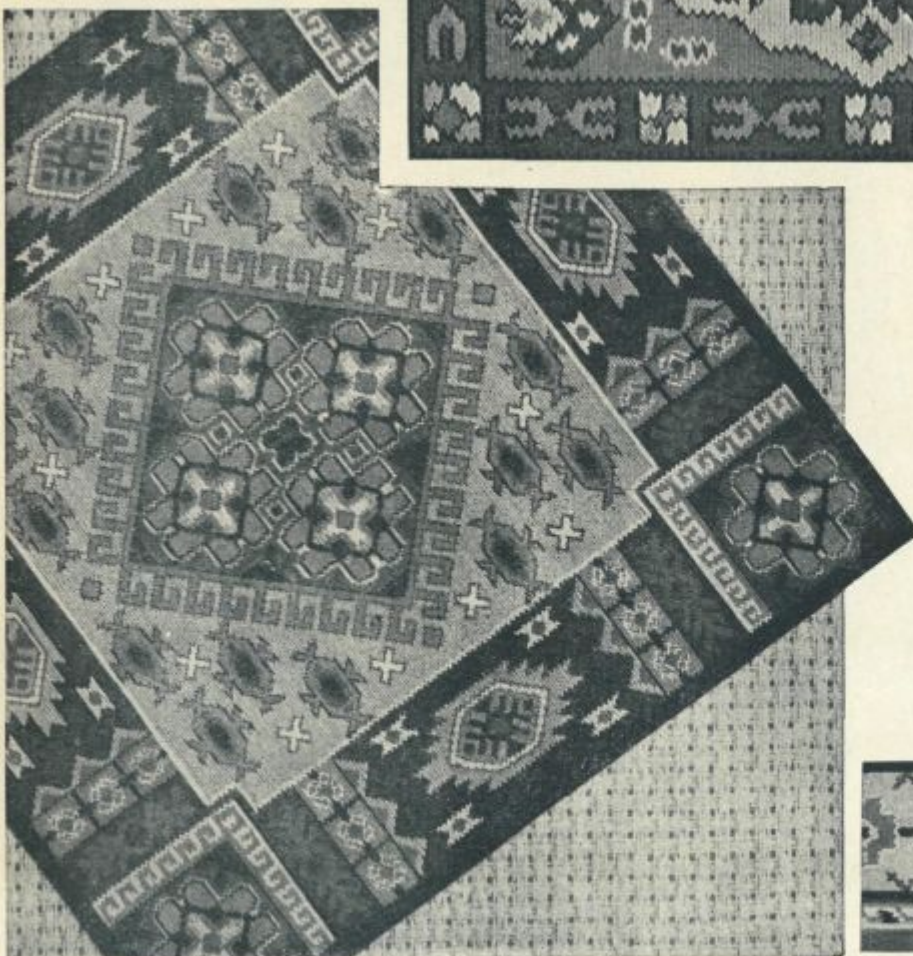
H 6131

H 6131. Predposteljnica, vezena s kelimskim vbodom. Dolga je 120 cm, široka pa 70 cm. Predloga zanjo z vzorcem ročnega dela in z oznako barv se dobi kot enojni vzorec «Ultra» za ročna dela po 12 dinarjev.

H 6225. Okusen prt v kelimskem vezenju. Velik je približno 100×100 cm. Narisek za ta vzorec se dobi kot dvojni vzorec «Ultra» za ročna dela po 24 dinarjev.

H 6423. Obroba v kelimskem vbodu, ki jo lahko porabimo za ščitnike pri oknih, za pregrinjala in podobne reči. Če jo vezemo s tanko volno, je široka 16 cm, če jo vezemo z debelo volno, pa 32 cm. Narisek «Ultra», ki se lahko porabi tudi kot osnovni vzorec za preprogo, prevleko za stol itd., se dobi za 12 dinarjev.

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO VZORCI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENEINDOMA», LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

H 6904

H 6904. Pletena čepica iz bele volne. Obseg glave je približno 52 cm. Popis se dobi na vzorcu «Ultra» za 7 dinarjev. Temu vzorcu je priloženo tudi navodilo za drugo čepico in rokavice.

K-K 1637. Pletena deška oblekica iz rdeče volne. Pullover pletemo v vzorcu po ena desna in po ena leva petlja, hlače pa na licu desno, na narobni strani pa levo. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 3 in 5 po 14 dinarjev.

Kvačkana in pletena otroška oblačila

K-K 1637

K-M 5174

K-M 5174. Pletena dekliška bluza, ki je posebno lepa, če jo naredimo iz rdeče ali pa iz modre volne. Na zadniku je pasec z zapono. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 11 in 13 po 14 dinarjev.

K-K 1580

K-K 1580. Pletene hlačke iz rjave volne. Pletemo jih na licu desno, na narobni strani pa levo, za našite žepe pa menjavamo po eno desno in po eno levo petljo. Mali kroj «Ultra» se dobi v navodilom vred v velikostih 6, 8 in 10 po 7 dinarjev.

K-M 5193. Modro-bela kvačkana dekliška obleka z rdečo zadrgo na prsih in na žepih. Rdeč je tudi usnjeni pas. Sešive in robove obkvačkamo z modro volno. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 5, 7 in 9 po 14 dinarjev.

(Dekliška velikost 5, 7 9, 11, 13 = zgornji obseg 64, 68, 72, 76 in 82 cm.)

(Deška velikost 3, 5, 6, 8, 10 = zgornji obseg 58, 62, 64, 68 in 70 cm.)

K-M 5193

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENE IN DOMA», LUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Čedne otroške obleke

K-K 1674

K-K 1665

K-K 1674. Sportna obleka iz rižastega blaga za starejše dečke. Suknjič ima obliko telovnika, ki je zdaj posebno moderna. Napsna žepa se zapenjata z gumbom. Zadnik je v pasu stisnjen s prožnim trakom. Blaga potrebujemo (za velikost 12) 1.75 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-K 1665. Deška oblekica, okrašena s karirasto obrobo. Tudi pas je karirast. Hlačke so prišite na životek iz podloge. Za obrobo prišijemo lahko tudi vzorčasto tvež. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 1.50 m, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 2, 4 in 6 po 14 dinarjev.

K-M 5331. Oblekica s kratkim životkom za majhne deklice. Životek je okrašen z vezenjem, lahko je pa tudi iz karirastega blaga. Krilce je zgoraj nabrano in prišito na životek. Rokavčki so spodaj zadržnjeni. Blaga potrebujemo (za velikost 3) 1 m, če je 110 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 1, 3 in 5 z vzorcem za vezenje po 14 dinarjev.

K-M 5506. Dekliška oblekica s šivanim kvadratastim okraskom. Urezana je iz cela in je v pasu prevezana s pasom. Blaga potrebujemo (za velikost 7) 2.30 m, če je 92 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 7, 9 in 11 po 14 dinarjev.

K-M 5383. Pripravna obleka za šolo. Modro krilo je nagubano in se pripenja na bluzo, ki je poševno karirasta in ima okrogel obramek. Blaga potrebujemo (za velikost 10) 1.50 m modrega, če je 130 cm široko, in 1.65 m karirastega, če je 80 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 6, 8 in 10 po 14 dinarjev.

K-M 5401. Jesenski plašček za majhno deklico. Zapet je do vratu, kjer ima nizek pokončni ovrtnik. Plašček ima po vsej dolžini votle gube, ki so do pasu prišite. Blaga potrebujemo (za velikost 5) 1.35 m, če je 140 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 3, 5 in 7 po 14 dinarjev.

K-M 5448. Oblekica z naramnicami je čedna in praktična. Urezana je iz cela in ima spodaj gube, ki se odpirajo. Naramnice prehajajo v našite plase. Ob levi strani je razporek na zadržgo. Blaga potrebujemo (za velikost 8) 1.30 m, če je 130 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5347. Dekliška športna jopica iz deftina ali pa iz rebrastega zameta. Jopica, ki ima obliko telovnika, je zadaj ob straneh stisnjena s pasecem na zapono. Pasec je vшит v posnetek. Blaga potrebujemo (za velikost 6) 0.85 m, če je 140 cm široko, ali pa 1.65 m, če je 70 cm široko. Mali kroj «Ultra» se dobi v velikostih 6, 8, 10 in 12 po 14 dinarjev.

K-M 5431

K-M 5506

K-M 5401

K-M 5347

K-M 5448

K-M 5383

ZA VSE MODELE SE NAROČAJO KROJI «ULTRA» POD OZNAČENIMI ŠTEVILKAMI PRI UPRAVI «ŽENEINDOMA»,
LJUBLJANA, DALMATINOVA 8.

Razni ponvičniki

Ponvičnik s krompirjevo slamico.

Surov krompir olupimo, narežemo na prav tanke paličke, ki jih potem zbršimo in osolimo. Tako pripravljeni krompir devamo nato v primernih količinah na razbeljeno olje in ga pečemo tako dolgo, da je mehak in svetlorumen. Nato vlijemo na krompir toliko tekočega testa (seveda brez sladkorja), da je pokrit, in spečemo vsak ponvičnik z obeh strani.

To jed ponudimo s kakršnokoli solato, lahko pa tudi s kompotom, ki pa ne sme biti presladek.

Nadevani ponvičniki.

Za nadev ponvičnikov uporabimo lahko najrazličnejše reči, kakor sadje, zelenjavo, gobe, meso, klobaso, riž, kuhano in prekajeno ribo. Po navadi uporabimo za to jed ostanke.

Nadevani ponvičnik napravimo na ta način, da spečemo najprej omlete, ki jih potem nadevamo s kakršnimkoli nadevom in zvijemo ali pa pokladamo drugega na drugega. Na drug način ga pa naredimo tako, da v ponvi razbelimo mast, stresemo nanjo nekaj nadeva, čezenj pa polijemo primerno količino tekočega testa. Nekatere vrste nadeva

(sadje, gobe, riž, meso) pa lahko primešamo kar testu, iz katerega pečemo potem omlete.

Jabolčni ponvičnik.

Jabolka olupimo, narežemo na rezine in jih na razbeljeni masti ali presnem maslu nekoliko opečemo. Nato vlijemo čezenj toliko tekočega testa za omlete, da so rezine pokrite. Vsak ponvičnik opečemo potem z obeh strani, da je svetlorjav, ga vzamemo iz ponve in ga potresemo s sladkorjem.

Zelo mehka jabolka lahko tudi sesekljamo in potresemo z njimi testo, potem ko se je na spodnji strani že strdilo, ali pa jih primešamo kar pripravljenemu testu.

Ponvičnik od ostankov.

Rezance, ki ostanejo od kosila, pogrejemo na razbeljeni masti. Nato narežemo nanje različnih ostankov, kakor zelenjave, mesa, klobase, krompirja in drugo. Na vse to vlijemo potem tekoče testo in spečemo iz zmesi več ponvičnikov, ki jih zarumenimo na obeh straneh.

K tej jedi lahko serviramo zeleno solato, peso, paradižnikovo ali kumarčno solato ali pa ne presladek kompot.

Kako uporabimo mesne ostanke.

Ostanke mesa narežemo na majhne koščke ali pa sesekljamo, pridenemo enega ali več na koščke narezanih slanikov, kolikor je pač mesa, in na ploščice narezanega krompirja. Vso to zmes najprej nekoliko opečemo, potem pa prilivamo po malem vode in dušimo tako dolgo, da je krompir mehak.

K tej ponudimo kakršnokoli solato. Komur uga-ja kislast okus, lahko oduši z zmesjo tudi koščke jabolka ali pa na kocke narezane kisle kumarice.

Foto Slavko Smolej

Zapuščena srnica

Jana:

Jankova srnica

Bilo je poznega poletnega dne. Janko je sedel v senci visoke lipe in premišljeval. Očka je odšel z doma že zjutraj, ko je sonce komaj poljubilo najvišje vrhove bližnjih gora. S puško in nahrbtnikom je odšel. Janka je pustil samega in ga tako prikrajšal za najlepše trenutke dneva. Kajti nič ni bilo tako lepo kakor jutranja telovadba na očkovi postelji in spanje po kosilu, v katero ga je uspavalo očkovo pripovedovanje o vseh mogočih rečeh. Danes pa že ves dan sameva in sitnari okrog mamice, ki mu mora vsakih pet minut zatrjevati, da bo očka kmalu doma.

In tako je sedel pod lipo in se ravno spraševal, ali bi bila mamica kaj huda, če bi jo spet vprašal po očku, ko so zakripala vrtna vrata in je očka ves zasopljen stopil na vrt. Janko je zavriskal in mu skočil v objem ter ga obsul z vprašanji. «Malo počakaj, fant moj, da si oddahnem,» ga je ustavil očka. «Potem ti bom pa pokazal, kaj sem ti prinesel.» Snel si je nahrbtnik, ga razvezal, in — dvoje svetlih oči se je zazrlo Janku v radovedni obraz. «Srnica,» je zaklical Janko in od same sreče skakal po eni nogi okrog nahrbtnika. «Le kje si jo dobil očka, ko je še tako majčkena?» Pa je vzel očka sinčka na kolena in mu pričel pripovedovati:

«Veš, ko sem zjutraj stopil v gozd, sem si mislil, da bom dobil kakšnega zajca, ki nama ga bo mama pripravila za večerjo. Spustil sem Pazija naprej, da bi katerega izvohal, sam pa sem korakal počasi za njim. Ptički so se ravno prebujali in začeli peti soncu v pozdrav. Tako sem hodil in poslušal njih petje. Zdajci sem začul Pazijevo lajanje. Pa ni bilo tako, kakor če zasledi zajca. Bilo je bolj tiho in oprezno, kakor bi se bal, da bi koga ne prestrašil. Šel sem za glasom, in kaj sem zagledal? Tole ubogo srnico, ki je z začudenimi očmi gledala v psa. Najbrže je bila spala, pa jo je Pazi zbudil iz sladkega sna. Zdaj ji je strah ohromel noge, da ni mogla bežati. Počasi sem se ji približal, da bi se me ne zbala, zraven pa sem gledal, kje se skriva njena mama,

Toda ni je bilo nikjer. Gotovo jo je bil včeraj kak lovec ustrelil in zdaj je ostala mala sama v gozdu, brez zaščite in skrbnega varstva. Zasmilila se mi je revica, saj bi sama od lakote poginila. Zato sem jo del v nahrbtnik. Tebi jo dam, da boš skrbel zanjo. Ti ji boš druga mamica.»

Jankove oči so se čudno svetile pri tem pripovedovanju. Nekaj kakor solzica se je prikazalo v njih. Pa je krepko požrl ginjenje, saj je že vendar velik in ne gre, da bi jokal za vsako stvar! Brž je tekkel v kuhinjo in vprašal, kakšen je neki jedilni list takele srnice. Kar malo razočaran je bil, ko so mu povedali, da pije samo mleko. On je pa mislil, da ji bo peklet potičke in piškote, ki jih bosta potem oba složno pojedla. Aha, torej mleka bo treba. Ampak kako naj ji ga da? Z žličko je ne more pitati, tako kakor Pazi pa najbrže še ne zna jesti. «No Janko, kako smo pa tebe hranili še pred pol letom?» ga je vprašala mama. I seveda, stekleničko je imel in dudico. Težko vprašanje je bilo rešeno. Čez pet minut je srnica že pila mleko, spočetka boječe, potem pa vedno bolj pogumno. In ko je stekleničko izpraznila, je še tako vlekla, da je dudico skoraj pretrgala na dvoje. «Ti uboga srnica,» jo je miloval Janko, «kako si lačna, ko so ti hudobni ljudje ubili mamico in si Bog ve kako dolgo že stradala v gozdu! Pa nič se ne boj! Jaz bom že skrbel zate, ne bo ti sile pri nas, prav gotovo ne!»

Tako se je pričelo za Janka in za srnico novo življenje. Postala sta neločljiva prijatelja, tako da je bil Pazi kar malo ljubosumen, ker ga je njegov mali gospodar tako zanemarjal. Komaj je zjutraj vstal in pozajtrkoval, že je tekkel s stekleničko v roki na vrt in klical svojega Mukija, kakor je srnjačka po maminem nasvetu krstil. Čez dan sta potem skupaj hodila po vrtu in se pogovarjala, to se pravi, Janko je govoril, srnica pa ga je razumno gledala s svojimi malimi, žametnimi očmi. Če je bil kdaj poreden in ga je očka ne preveč nežno pobožal po zadnji strani, je Mukiju potožil svojo žalost. Kadar pa je dobil kakšno prav posebno dobro slaščico, je njemu opisoval vse sladkosti in mu pravil, kako mu je žal, da tudi on ne more tegaokusiti.

In čas je mineval. Janko in Muki sta postajala večja in starejša. In Muki je rasel hitreje ko Janko. Kmalu ni več

potreboval stekleničke, jedel je že sam iz svoje skledice v prijateljski slogi zraven Pazija. Nič več ni s takim zanimanjem poslušal Jankovih modrovanj kakor prejšnje čase, ampak je vedno pogosteje zrl proti goram in poslušal šumenje gozda, ki se je zibal v vetru. Janko se je čudil svojemu prijatelju, kaj je z njim, in je hodil k očku po navete, kako naj ozdravi Mukija. Morda bi mu pomagalo ribje olje (brr, Janko se je kar stresal ob misli, da bi moral njegov Muki kaj takega piti. Ampak zdravje je zdravje!) Očka pa mu je pravil, da to ni bolezen, ampak le hrepenenje po drugih srnah, po gozdu in po svobodi. Janko je še bolj skrbel zanj, ga zabaval in tolažil, da bi mu odgnal to grdo, grdo hrepenenje.

Toda nič ni pomagalo. Lepega pomladnega dne, ko so se gore še iskriale v snežni odeji, je Janko kakor vedno prišel na vrt in poklical Mukija. Toda Mukija ni bilo. «Kje neki tiči ta grdun?» je godrnjal Janko. «Gotovo se mi je skrilo, samo da bi me jezilo. Pa te že najdem, ti grdoba grda!» Pretaknil je vse koticke, racal k sosedovim, začel še enkrat znova, nič! Srnjačka ni bilo. Solze, debele kakor grah, so polzele po Jankovih ličkah. Glasno ihtel, je tekkel v mamino naročje. Jecljaje, s srcem, polnim bridkosti, je povedal, kaj se je zgodilo.

«Nič ne maraj, Janko moj,» ga je tolažila mama. «Poglej, Mukiju se je stožilo po srnah, po gozdu, po skalovju, po vsem, kar mu ti vzlic vsej ljubezni nisi mogel dati. Le pomisli, kako bi bilo tebi, ko bi te zaprli v sobico, kjer bi moral čepeti vse dni in bi samo skozi majhno okence lahko gledal na vrt. Gotovo bi si želel ven na sonce, na travo in med tovariše. Prav tako je bilo tudi srnjačku. Vrt je bil zanj le mala sobica, in tvoja ljubezen je bila, ki ga je za toliko časa obdržala pri tebi. Dolgo je vzdržal, zdaj pa ga je hrepenenje le premagalo. Šel je v gozd, kjer bo živel tako življenje, kakršno žive vse druge srne. Ko bo postal še večji, bo dobil male otročičke-srnice, ki jim bo pravil o tebi in morda jih bo neko noč, ko boš ti sladko spal, pripeljal na ta vrt in jim pokazal vse, kar si mu ti lepega dal.»

Jankove solze so se posušile, le zdaj pa zdaj je zaihtel.

Foto Slavko Smolej

Foto Slavko Smolej

Janko kot dojilja

S še mokrimi ličkami se je stisnil k mami in ji rekel: «Ubogi Muki! Nič več nisem hud, da je šel. Le dobro naj se ima, da le name ne bo pozabil. Ampak zdaj bom vsako noč čakal, kdaj bo pripeljal svoje srnice, da ga bom lepo pozdravil in mu povedal, da ga imam še vedno zelo, zelo rad. Saj bom lahko, kajne mamica?» In prejšnja bridkost, velika kakor gora, se je spremenila v sladko, tolažbo polno upanje.

Pazi in Muki

STE SE ŽE VRNILE?

Ne vem, če ste tudi ve takšne kakor jaz. Jaz rada kovčge napolnjam, nerada pa jih izpraznjam. Zakaj to, kar devljemo v kovčeg, je po večini vse novo, lepo, zlikano, to pa, kar vidimo, ko se vrnemo, s počitnic domov in odpremo kovčge, je kup zmečkanega, malo obledelega perila in obleke. Trudne smo še od potovanja, toda nič ne pomaga — kovčge moramo izprazniti!

Pa ne le to! Ni dovolj, da kar tako izmečemo vse iz kovčega, damo umazano perilo v koš in razobesimo obleko na obešala. Vrnile smo se dan prej, kakor je bilo brezpogojno potrebno. Jutri bo spet vsakdanji dan, zato dajmo še danes vse v red.

Če ste imeli med prtljago volneno obleko, ki jo mislite jeseni še nositi, jo dobro iztepite, očistite madeže in jo zlikajte, ako je preveč zmečkana. Česar

ne morete sami očistiti, odnesite takoj v čistilnico.

Tudi pogled na čevlje je žalosten. Letos jih sicer morda ne boste več obuli, recimo — tistih poletnih iz samih jermenčkov, toda nikar jih ne vrzite v kot skrinje, da bodo tam prezimovali! Tudi njim bo koristilo skrbno očiščenje. Dobro jih oščetite — tudi podplate —, namažite s kremo in izloščite. Dajte vsak par čevljev na kopito — in tako naj prezimujejo.

In izpraznjene kovčge boste kar tako odnesli na podstrešje? Kakšen greh, kakšna škoda! Vsak kovčeg, čeprav ni usnjen, vzdrži deset in več let, ako z njim prav ravnamo. Iz ročnega kovčega pospravimo vse stekleničke, zrcalo in ščetke. Notranjščino dobro oščetimo. Če je podložen z usnjem, očistimo madeže z bencinom; ako je podloga svilena, jo obrišemo s krpo, namočeno

v vodi, ki smo ji pridali salmijaka. Zunaj očistimo kovčeg z belo, brezbarvno kremo (kakršno imamo za čevlje) in izloščimo. Nelepe listke (n. pr. listke kolodvorskih garderob itd.) odstranimo z njega, in sicer z mlačno vodo.

Potem si umijte roke, vzemite stekleničko ricinovega olja in si z njim dobro namažite lase. Zavežite si jih z ruto vsaj za dve uri. Medtem se lahko skopljete, privoščite potrebno nego nohtom na rokah in nogah ter si napišite, kaj v gospodinjstvu manjka — nato pa žrtvujte en rumenjaka ter si umijte lase. Pošteno si jih umijte! Boste videli, kako jim to koristi. K frizerju greste lahko drugi dan ali še pozneje.

In ko se boste naslednji dan po vrnitvi prebudili v nanovo preoblečeni postelji, v sveži spalnici, umiti in odpočiti, se vam bo zdel dan prav tako lep kakor v počitnicah, in skoraj veselili se boste, da pojedete spet v pisarno ali v šolo ali pa v kuhinjo kuhat zajtrk.

Lahke obveze z ruto

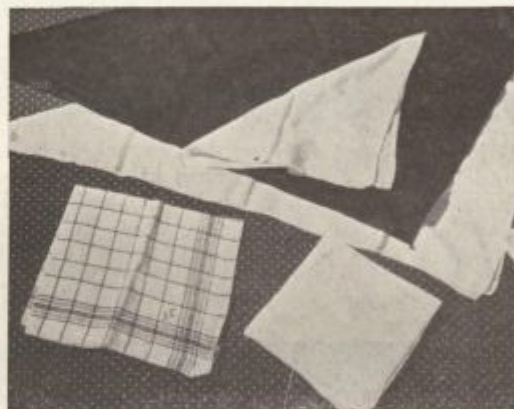
Pogosto se zgodi, da mora mati narediti otroku obvezo na prasko, na majhno rano itd. Pa tudi mi odrasli se kaj lahko poškodujemo, recimo na nogi, kadar gremo na izlet, veslamo v čolnu itd. Pri roki nimamo vedno prave obveze, ki je nalašč za to narejena. Pa tudi morda ne znamo delati težjih obvez. Pri manjših ranitvah nam zadostuje trikotna ruta, s katero je obvezovanje čisto lahko in katero si večjidel tudi hi-

treje oskrbimo kakor pravo obvezo. S trikotno ruto vsaj za silo obvezemo, pozneje pa jo nadomestimo s pravo obvezo. Naše slike kažejo celo vrsto obvez, ki jih lahko napravimo brez truda s trikotno ruto.

Trikotno ruto si lahko naredimo tako, da preganemo žepni robec, kuhinjsko brisačo, prtič, plenico, sploh vsako kvadratno ruto. Najboljše je, če si pripravimo nekaj navadnih platnenih kosov v raznih velikostih, da jih imamo v potrebi takoj pri roki.

Obveza noge je prav taka, kakor obveza roke: nogo ovijemo s celo ruto; iz rute naredimo majhne gube, oba konca pa ovijemo okrog gležnja.

Obveza roke. Ruto uporabimo v vsej velikosti in jo tako ovijemo okrog roke, kakor vidimo na sliki. Ob strani delamo trdne gube.

Na odprto rano damo vselej najprej kos obvezovalnega mla. V tem primeru je ruta samo za to, da drži mla. Sredino obveze položimo previdno na rano, držimo oba konca z obema rokama in ovijamo.

Čepica. To čepico večkrat naredimo namesto prave obveze, da drži na primer obveze z mazilom. Trikotno ruto privežemo tako, kakor si privezujemo naglavno ruto pri domačem delu, recimo, kadar iztepamo preproge. Konca rute zadaj prav skrbno izpodvihamo in zataknamo.

Obveza brade. To pa ni tako lahko! Ta obveza se le prerada zrahlja ali premakne, je pretesna ali preohlapna. Tudi tu je trikotna ruta praktična. Prav dobro bo držala, ako konca čisto navadno sesukamo, kakor vidimo na tej sliki. Naramno obvezo narediti je prav za prav umetnost; navadno jo delajo z

zelo dolgimi ovijačami. Toda zadostuje tudi trikotna ruta. Ruto porabimo celo; zgornji konec pripnemo na srajco ali naramnico, potem pa ovijamo, kakor kaže slika. Tako obvežemo tudi rano po cepljenju, samo da ne položimo pod njo mla.

Obveza komolca. Z obema koncema rute naredimo osmico; en konec ovijemo okrog nadlaktke, drugega pa okrog podlaktke, in sicer tako, da gre rob rute vedno čez srednji del. Obveza ne sme biti preozka, drugače ne drži.

Obveza na glavi. Trikotno ruto zložimo v primerno široko ovijačo. Ker gredo niti tkanine poševno, je ovijača prožna in se dobro prilaga. Na ušesu je obveza prijetnejša, ako je ne ovijemo čez lasne in okrog brade.

Obveza kolena. Naredimo jo tako kakor obvezo komolca. To obvezo potrebujemo prav pogosto, zakaj pobita kolena so pri naših otrocih na dnevnem redu.

Nosilna ruta je potrebna, da je laket ali roka na miru. Zato je važno, da je v ruti tudi zapestje. Laketa mora ležati nekoliko poševno navzgor. Ruto zavozlamo zadaj na tilniku, njen vogal pa pripnemo na komolec z varnostno iglo.

Obveza prsta. S poškodovanim prstom ravnamo prav tako kakor s celo roko. Za to večkrat zelo potrebno obvezo zadostuje čist žepni robec iz pralnega blaga.

Prizor s ceste

Lep dan je. Takšen dan, ko človek nagonsko čuti prelom življenja v naravi, ko čuti povsod prevladujoči veliki mir. S tem mirom je v čudnem nasprotju hudoben glas voznika. Konji. Konji ne morejo potegniti naloženega voza. Izročeni so milosti človeka, ki izrablja to, da ni nobene priče v okolici. Bližam se. V voznikovem obrazu je krutost, iz oči mu švigajo strele. Udarec za udarcem pada na uboge konje, in zdí se, kakor da sta se vsa strast in zloba, ki dremljeta v človeku, hipoma prebudili in se hočeta sprostiti v enem samem trenutku.

Konj, vzpenjajoč se pod udarci, je nenadno padel. Človek se je na mah iztrezil. Zrem na ležečega konja in vidim njegove oči, uprte nekam v nedoločno in od groze razširjene. V njih je neizmerna žalost, ki govori o duševni bolesi.

Kratki prizor, ki je trajal nekoliko minut, je zbudil v meni vrsto raznih čuvstev. Grlo imam kakor v kleščah. Čuti dojemajo samo to duševno dogajanje, katero govori: brezmočnost — nasilje. In v to miselno zmedo mi ponavlja spomin nedavno slišane besede: «Človek je najpopolnejši stvar. Razli-

kuje se od živali po inteligenci, razumu in predvsem po čustvu, s katerim se izraža človeškost.»

Delo in uspeh žen

Na švedskem je bila prvič imenovana žena za podpredsednico pravnega odbora narodne skupščine. Ta žena je Kerstin Hesselgrenova, ki je bila že predsednica odbora za žensko delo. — Istotam so bile imenovane v radijski svet, ki odloča o pritožbah in predlogih občinstva, nanovo tri ženske, tako da jih zdaj deluje tam že šest.

Na Norveškem sta bili imenovani dve ženski v Gospodarski svet samopomoči (Norges Oekonomiske Selvhjelpsrad). To je prvo imenovanje te vrste. Novi članici sta Bergliot Quiller in Ingrid Snadklei, znani delavki na polju umnega gospodinjstva.

V Rusiji je postala prva članica Akademije znanosti, ki jo je ustanovil Peter Veliki in ki šteje 136 članov, Lina

Salmonova, profesorica dušeslovja v Moskvi in ravnateljica raziskovalnega oddelka v ministrstvu za narodno zdravje.

Na Madžarskem je pripuščena v diplomatsko službo prva ženska, in sicer Marija Tasnady Nagy, hči justičnega ministra. Izjavila je, da upa, da je ta prelom dosedanjih določb veljaven tudi za nadaljnje ženske, ki bi se hotele posvetiti diplomatski službi.

V Grčiji razpravljajo o vprašanju «mezd za zakonske žene» in so pričeli akcijo za posebno podporo rodbin s številnimi otroki.

V Turčiji je vstopilo v Veliko narodno skupščino med njenimi 424 člani tudi 14 žensk, ki so bile izvoljene za poslanke.

Na Holandskem zanima primer gospe Harthgrink-Koomansove, matere petih otrok, ki je pravkar dosegla doktorat «z največjo pohvalo».

Na Irskem se borijo žene za ustanovo ženske policije. Narodni ženski svet se sklicuje pri ministrstvu na to, da se je v Angliji in v Zedinjenih državah ženska policija dobro obnesla. Poudarja tudi, da je za ravnanje z mladoletnimi ženskami najbolj primerna ženska.

Kako umazan je marsikdo, se često zavemo šele tedaj, ko se hoče umiti.

*

V mladosti preradi krivico delamo, v starosti preradi krivico občutimo.

*

Srce žene mora zdraviti, kjer drugi ranjujejo.

Bolezni je tisoč, zdravje pa samo eno.

*

Imeti srečo pri ženskah, ne pomeni nič, postati srečen po ženi, pomeni vse.

*

Če storiš kaj dobrega, ne izve tvoj сосед nikoli; če pa storiš kaj slabega, se izve sto milj daleč.

*

Vedenje je ogledalo, v katerem kaže vsak svojo podobo.

Ružena Svobodova:

P d e č a - i l o v i c a

ačha je zadrževala očeta v jedilnici. Na beli dlani mu je zapeljivo podajala jagodo za jagodo, umetno vzgojeni jesenski sad. Jemal je plod za plodom z njene roke, a pri tem ni videl ne nje ne njenega nežnega, otožnega obraza in njenih temnih oči, ki so hrepenele po njegovem nasmehu.

Njene polne, rdeče ustnice so nekajkrat bojazljivo prosile: «Ludvik, ostani danes doma!»

Njena pastorka, trinajstletna Anka, ji je sedela nasproti pri mizi. Glavo je opirala na naslanjalo stola in lomila rogoževino, ki je odpadala od razpletajočega se podstavka, na katerem je bil čajnik.

Mačha je ni pogledala, toda čutila je, da se ji posmehuje. Poznala je njene temnorjave, smeje in zlobne oči, ki so ji zastrupljale sleherni nežni trenutek mladega zakonskega življenja. Zmeraj je komaj čakala, da bi Anka odšla, zakaj pred njo ni hotela kazati možu svoje nežne pozornosti. Brez svoje ljubeznivosti pa bi ga izgubila. Neprestano, umetno se je bilo treba boriti za ostanek njegovega razdanega srca.

Sklonila se je prav k njemu in ga pogladila po sencih in osivelih laseh.

Temne, nevelike in neprisotne moževe oči so se pripirale ob izrazito zakrivljenem nosu. Čelo mu je bilo mračno. Vselej je pogledal samo na jagodo, ki mu jo je ponudila, jo pobral z dvema prstoma in nesel v velika, sveža usta. Na svojo ženo ni mislil, ni opazil lepo urejene sobe in okusno pokrite mize. Niti tega ni opazil, da je hčerka v sobi. Bil je zamišljen, in ženine roke so ga motile.

Bilo mu je pet in štirideset let. S trgovino je imel veliko posla. Razen obilnega dela ga je mučila morda tudi kaka skrb. Včasih so se njegove oči napolnile s solzami. Bil je možat in nič sentimentalen. Zaradi trgovine gotovo ni jokall! Kaj ga je bolelo? Svojo doto je vložila v njegovo propadajoče podjetje in ni vprašala, kaj je z njo počel. Vzljubila ga je, vdovca z nedoraslimi otroki, in od poroke je beračila za njegovo ljubezen. Anka jo je najbolj mučila. Prezirala je njene knjige, smejala se ji je, ker je čitala Marlitovo, ker se ni zanimala za časopisje, ker ni vedela niti tega, s kom se borimo in kdo je z nami, ker ji je moral oče pojasniti, kaj

je barbar, kaj pomeni beseda kultura, in ker je takoj vse pozabila, ko ji je to pojasnil.

Vzroki za vse to pa so bili globlji. Mačeha je tožila, češ da se ji mož potepa, da ji je nezvest, da ostaja po cele ure izven doma, ne da bi vedela s kom in kje, ter se vrača ves zamišljen z orošenimi čevlji. Anka ga je strastno zagovarjala. Njej je bil oče vzor poštenosti, pravičnosti in plemenitosti! Ako bi ji kdo vzel to vero, bi ne marala več živeti. Kako naj bi se ne prepirala z mačeho, ki ga je hotela ponižati pred njo?

Stenska ura, ki jo je prinesla mačeha s seboj na novi dom, je zaškrtala in udarila peto uro glasneje, kakor to pristoji sobni uri.

Mož je krcnil ženo po roki in ni več jemal jagod. Pogledal je na žepno uro in vstal. Njegova ura je prišla. O petih je vedno odhajal z doma, ne da bi se prej ustavil spodaj v pisarni. Kam je hodil? Ni ga smela vprašati. Razburila bi ga bila in izzvala nesmiseln prepir, med katerim bi kričala oba in valila krivdo drug na drugega. Nobenega odgovora se ni tako izogibal, kakor tega.

Odločno je vstal. Nič ga ni moglo zadržati. Žena ga je pogledala s ponosno očarljivostjo.

«Ali mi nisi rekel, da je novi svetnik višji od tebe? Videla sem ga. Ne more se meriti s teboj!» se mu je dobrikala.

«Sto devetdeset meri, jaz pa samo sto osemdeset!» ji je ravnodušno odgovoril že na poti do vrat.

Žena in hčerka sta ga prijeli pod pazduho in ga spremili.

«Očka», se mu je dobrikala Anka, «vrni se zdrav!»

Raztreseno ju je poljubil na čelo, zaprl pred njima vrata in jih še za trenutek poddržal, da bi ne šli za njim. Mudilo se mu je, a žensko poslavljanje traja ure. Mačeha in Anka sta obstajali za zaprtimi vrati in se zlobno spogledali.

Mačeha se je vgriznila v ustnico, priprla oči in se za trenutek obrnila v stran. Obotavljala se je.

Anka je zasmehljivo pomislila:

«Domišlja si, da ima antičen profil!»

Mačeha se je naglo odločila, se okrenila, vzela z obešalnika klobuk in hotela oditi. Anka ji je zastavila pot.

«Ostani doma! Ne hodi za njim, ne ho — —,» ni dokončala.

«Dogovorila sta se!»

«Ne zasleduj ga,» je spregovorila Anka z bolešno predrznostjo.

Mačeha je vztrepetala.

«Zadostuje», je nadaljevala Anka zlobno, «da pogledaš njegove čevlje, kako visoko so orošeni, zadostuje, da pogledaš njegove podplate, ki se jih drži rdeča ilovica, in veš, po kakšnih potih je hodil in kako visoko travo je gazil!»

Mačeha je zavpila.

«Zlobna si, zlobna! Razumeš, kaj je trpljenje? Trinajstletna svojeglavka si! Zagovarjaš in braniš ga. Pretvarjaš se, da veruješ v njegovo svetništvo. Toda že od otroških let ti je znana njegova podlost! Pomagaš mu, da me vara, kakor si mu pomagala varati svojo lastno mater!»

«Kaj govoriš?» je zakričala Anka. Njen ne več otroški, pa tudi še ne deklinški obraz se je spačil v gnusni grozi.

«Jaz da sem mu pomagala varati mojo drago mamico?»

«Sama veš, da si prenašala pošto njegovi ljubici!»

Kakšni izrazi! «Prenašati ljubavno pošto» je zastarela beseda, beseda iz najslabših romanov. In njej se gnusi obrabljeni mačehin slovar.

Mačeha je nejevoljno gledala na sklonjeno pastorkino glavo, na njen ostro risani obraz, na njene temne, kakor mravlja rjave oči. Težko ji je bilo zaradi neprijaznega pogleda. Rada bi bila povečala njeno zlobno bolečino in se otresla lastne bolesti s tem, da bi jo neozdravljivo ranila.

Srce ji je hitro bilo. Čutila ga je v grlu. Strgala si je klobuk z glave in ga vrgla na stol. Malomarno je odložila plašč; pri tem si je raztrgala čipke, toda ni se menila za to. Že povsem ravnodušna za izzivalne pastorkine poglede, je stekla v spalnico in pustila vrata odprta.

Anka jo je slišala, kako je dvakrat škrtnila vžigalico. Ni se ji posrečilo, da bi prižgala luč. Pomislila je, stekla k oknu, odgrnila zaveso, odprla vrata omare in brskala po njej

Troje nevarnih točk za lepoto vsake ženske!

Prve gube se pojavljajo navadno pri sencih, na čelu in okrog ust. Skrbite, da pri Vas ne pride tako kmalu do tega!

Mnogo žen misli: za nego polti zadostuje uporaba kakršne koli kreme. One pa pozabljajo, da je prvi pogoj za nego lepote dobro milo. Samo tako čisto in tako blago milo kod Elida milo, je najboljše za nego tudi najbolj občutljive polti.

**ELIDA
MILA**

Za žene, ki imajo rade dermatološko preizkušeno milo: ELIDA 7 CVETIC MILO

naglo in kar po spominu. Anka je videla njen pripogibajoči se hrbet in zrahljani vozec njenih las; svetloba je padala na rožnata nebesa, na Smolikovo Madono, ki je visela na črnem suknu nad svetlima, poliranima posteljama. Obrnila se je v stran. Bolela jo je razpeta halja Marije iz sadra, ki je prišla obenem z mačeho v spalnico, v kateri je pred dvema letoma stala osvetljena mamina rakev.

Mačeha se je vrnila, šla mimo Anke, ki je gledala v stran, in vrgla pred njo na mizo čedno safianovo listnico. Anka že zelo dolgo ni videla te listnice. Tu pa tam jo je smela v svojih prvih letih pogladiti s čisto umito roko.

«Tu imaš!» je rekla mačeha brez sape.

«Kaj bi s tem?» je rekla trmasto Anka.

«Prečitaj. Zvedela boš, Svetujem ti samo, da se s tem nekam skrij. Ne bilo bi mi ljubo gledati tvojo ganjenost!»

Zdaj je Anka čutila, da ne sme iti več dalje, in da je v mačehini gotovosti neko težko potrdilo. Še se je poskušala upirati.

«Ali bom izvedela o očetu kaj slabega? Potem kar opusti vse to! Ne boš mi ga omadeževala! Ničemur ne bom verjela!»

«Morda boš pri svoji pristranskosti spoznala, da je tudi to lepo!»

«Ne pogledam, če mi ne poveš, kaj je v listnici!»

«Povem ti torej, moja draga!» ji je zlogovala prav na uho. «Ljubavna pisma so, ki si jih, še ko je živela tvoja mati, nosila očetu od gospe Malinske!»

Anka se je zasmejala. Segla je po listnici, ne da bi pogledala mačeho. Bolečina je pojenjala. Nasmehnila se je, nežno verujoč v dobro, v očetovo plemenitost, v ljubeznivo, zdaj tudi že mrtvo mamino prijateljico, v mirno, zlatolaso gospo Malinsko, ki je požrtvovalno in potrpežljivo stregla njeni mučeniško trpeči mami, ki ji ni bilo žal noči, ki je zemarjala gospodinjstvo, moževo zadovoljstvo, ki je imela lepe roke opечene od obkladkov vrelega kisa, v «usmiljenega angela», kakor ji je pravila mamica do poslednjega trenutka.

Da, nosila je pisma očetu in nosila je pisma gospe Malinske. Oče ji je sporočal, kako nepotrpežljivo hrepeni mama po njej. In gospa Malinska mu je v pismih odgovarjala, kdaj bo prišla in katero noč ga bo nadomestovala pri bolnici. Ta požrtvovalna, sveta pisma onečašča mačeha s podlim sumničanjem. Anki se je obraz razjasnil. Zaupno je vzela lepo listnico in se ogledala, kam bi šla z njo. Njena spalnica ni imela vrat. Mesto njih je visela zavesa iz koral. Šla je iz sobe in se razgledala. Videla je, da so vrata, ki vodijo na podstrežje, odprta. Stekla je po strmih stopnicah, sedla na zaboj, ki je stal pod strešno lino. Rdeča zarja zahajajočega sonca je osvetljevala v njenem naročju raztresena številna drobna pisemca. Vsa je bila ona prinesla očetu. Poznala je zavitek, hitro pisavo, drobne rdeče pečate z dvojnimi prepletanim M.

«Dragi Ludvik!» je zagledala. Da, tako je bilo ime njenemu očetu. Toda gospa Malinska mu nikoli ni tako pravila. Vselej ga je nagovorila «gospod tovarnar», čeprav to ni bil.

Pogledala je na podpis. Prav je bilo tam napisano? «Tvoja Matja!» Da, Matja so ji pravile njene prijateljice in njen mož. Toda oče ji ni nikdar tako rekel. Matja! To je bil na lepi gospe edini madež! In grda usta je imela! Kadar je govorila, jih je krivila, da so se videli neenakomerni, z zlatom popravljeni zobje. Ni jih rada gledala. Polt je imela rožnato. In nosila je zlate lase, počesane v visoko kruno, in znala si je izmišljati nežne besede. Poljubljal jo je na oči. «Podobne so očetovim!» je pravila.

Anka je sedela na zaboju in razmišljala. Okoli nje je dišalo po vlažnem senu in po strešnem lesu.

Znova je dvignila listek.

«Dragi Ludvik!» je čitala.

«Danes je ravno leto, kar sva se spoznala. Nikoli ne pozabim trenutka, ko si prišel. V prvem hipu sem razumela, da sem čakala nate vse življenje. Rada bi Ti napisala, kako mi je bilo. Toda besede so kakor puh. Nič se ne da z njimi docela izraziti. Naj Ti zadostuje, če Ti pišem, da Te blazno ljubim in da bi Ti hotela do smrti vdano služiti!»

In drugo pismo:

«Pridi zanesljivo o pol šestih. Mož odpotuje ob treh v Kutno Horo. Pri meni ostaneš do sedme. To je Tvoja ura. Strastno se veselim Tvojih poljubov. Pismo pošiljam po mali Anici.»

In tretje pismo:

«Mož je izplačal služkinjo. Povedala mu je, da jo pošiljam v gledališče, kadar ga ni doma in kadar ti prihajaš. Surovo me je vprašal, če te imam rada. Trikrat sem mu odgovorila: Da, da, da! Moje telo je ena sama rana. Rada trpim! Za tebe je! Pokažem ti podplutbe. S svojimi poljubi mi jih ozdraviš. Hitim, Anko je opraskala mačka, s katero se je igrala, in je zato nepotrpežljiva!»

Vzela je eno izmed poslednjih pisem.

«Moj ljubljeni, v največjem obupu Ti pišem. Povedali so mi, da snubiš bogato Julijo, stavbenikovo hčerko, da ne boš dolgo vdovec. Ne misliš več name? Mesec dni te nisem videla. Bolna sem. Hiram od rane, ki mi jo je zadala takrat moževa pest, takrat, ko sem se zavedela, da te ljubim. Ne bom več dolgo živela. Ne zadaj mi rane, ki je ne preneseš: s svojim zakonom z Julijo! Morda trpim po nepotrebnem! Vem, da je ne ljubiš, vem, da Ti je potreben njen denar in da me ne zapuščaš. Toda tega ne vem zanesljivo in imam mučne noči. Pridi k meni!»

Kaj sledi? Pismo, pisano na očetov poročni dan. «Bog naj vaju blagoslovi! Marija Malinska.» Ni se več imenovala Matja. Ni se spodobilo pred ljudmi, ne na dan, ko se ljubimec ženi. Zadnji papir v zavitku je bil črno obrobljen. «Zapustila nas je naša vzorna žena in nepozabna mati, Marija Malinska!»

Anka je zložila pisma. V vsem telesu je čutila bolečino, in njena duša je bila raztrgana kakor kos platna. Srce ji je trepetalo od trpljenja. Srepa je zrla v somrak spominov. Videla je umirati ljubljeno mater. Tudi ona je z umirajočimi očmi sledila sleherni očetov korak. Tudi ona je o peti uri vpraševala z boleznim glasom: «Kam greš?» Često ji je izmenjala premočene blazine s čistimi. Mnogokrat ji je dala zrcalo, da bi se pogledala vanj in si popravila lase, preden je prišel oče v spalnico. In to mučenicu z neznano bolečino je ona pomagala varati!

Padla je na seno v vsej dolžini svojega nežnega na pol otroškega telesa in zaihtela.

Kako naj njeno mlado telo uteče tej zmedi? Kako naj razume krive poti, sleparije, slabosti in pogreške tam, kjer je prej oboževala popolnost, svetost in ponos?

Najpopolnejše bitje, ki si ga je mogla misliti, njen mož, modri, izredni oče je lagal in varal. Imel je dobro, ljubko, plemenito ženo, a je hodil poljubljat modre podplutbe gospe Matje Malinske. Smejala se je babici, ki ji je pravila, da je prešuštvo tako velik greh, da ga more odpustiti samo škof. Smejala se je babičinim starinskim nazorom. Že zdavnaj ni verovala škofom. Toda zdaj je čutila, da nezvestobe nihče ne more odpustiti, niti škof, da je ne morejo odpustiti niti mtvi pod zemljo.

Jokala je brez prestanka. Seno ji je šumelo okoli glave. Nihče je ni slišal. Jok jo je utrudil. Utihnila je. Okoli nje se je stemnilo. Morala bi bila vstati in se vrniti v življenje, ki je bilo zelo grdo. Ni se ji hotelo živeti, kakor bi se ji ne bilo hotelo stopiti v črno, blatno vodo.

Ni se mogla vrniti v ta neprestani, zlobni boj. Na svetu ni imela človeka, h kateremu bi se zdaj mogla zateči in mu potožiti. Vse je klicalo v njej po sproščanju, po objetju, po toploti, po človeku.

H komu naj gre? K mačehi, ki je ne ljubi in ki se z njo bori dan za dnem že poldrugo leto? K očetu, ki o petih odhaja in se ob sedmih vrača in ki vara žive in mrtve?

Hotela je vstati. Z roko se je oprla na hladni safian. To so pisma. Kaj bi z njimi? Kako naj jih uniči? Kako naj strne to, kar se je razsulo?

Mislila je na očeta. Ne more ji ga biti žal. Ve, da je dober, potrpežljiv in da jo ima rad. Včasih hodi z njim na izprehode in na pokopališče. Pripoveduje ji o življenju, o človeški duši, o tem, kako je treba hrepeneti po popolnosti in kako jo človekova nemirna duša težko najde. Da je človeška

duša nemirna. Da, zmede se, plane v usoden preprih, oslepi v nepravilni svetlobi in začne jo peči vest in kes. «Bodi dobra in potrpežljiva, kakor je bila tvoja mati!» ji je pravil oče. «Ni očitala temu, ki jo je ranil, in znala je velikodušno odpuščati.» Na pokopališču je prosil odpuščanja. Prej ni vedela, o kom govori. Odpuščanja mu je bilo treba.

Anka je šla tibo v pritličje. Potem se je pred hišo razgledala po blatni ulici, alj se morda oče že ne vrača. Nato je šla. Na pokopališču bi bila lahko šla skozi mesto, lahko pa tudi čez travnik in mimo samostana. Odločila se je za krajšo pot. Naglo je hodila pod temno zelenim nebom, ogibala se je lužam in kolosekom, v katerih je stala voda. Safianovo listnico je stiskala z obema rokama na otroške, plohe grudi. Mislila si je: «Najprej grem do vrat in splezam čez ograjo. Najhuje bo, ko bom lezla čez bodečo žico nad ograjo. Toda oprla se bom na pločevinasti podstavek in bom preskočila. Me bo strah na pokopališču? Ne, velika sem že in smejem se vsem strašilom. In tudi ni še polnoč. Je šele pol sedmih. Da bi le ne raztresla pisem iz listnice, ko bom skočila čez ograjo.

Pred pokopališčem je trenutek razmišljala. Najlepše bo, če vržem listnico skozi ograjo in preplezam. Pred vrati se je ustavila. Najrajši bi šla skozi vrata. Oče ima ključ, toda nosi ga s seboj. Obesila se je na kljuko, in kljuka je popustila. Pokopališču je bilo odprto.

Iti mora po glavni poti do križa in od tam na levo, do četrtega groba. Na njem stoji alabastrova vaza z dvema poljublajočima se goloboma, obkrožena od večnega ognja. V njej so sveže rože. Tudi ona jih često tja poklada.

Veter je šumel v redkih macesnovih krošnjah. Našla je stransko pot, zvonik, četrti grob: motni krajec meseca ji je posvetil na vazo s poljublajočima se goloboma, na križ z napisom: «Marija Malinska».

Sedla je na grob in se ni mogla odločiti. S seboj ni imela orodja. Imela je le gole roke. Toda ilovica je bila od dežja razmehčana. V celih grudah jo je odkopavala z visoke gomile. Tega je bila vajena. Do nedavna se je zelo rada igrala s tem, da je vrtala luknje in jih zagrajala z glino, da so ji bile roke vse oblepljene z njo. Tudi zdaj je izdolbla majhno jamico, vzela iz listnice povezana pisma, jih položila v zemljo, jih skrbno zagrebla z ilovico, položila na nje grudo in izravnala grob.

Vrnila je pisma onemu, ki so mu pripadala. Mačeha ne bo več mogla z njimi groziti, ne bodo več v sramoto žalostnemu očetu. Poskrbela je zanje radi vseh. Zdaj pa se je treba pogovoriti o najvažnejšem. Desno od cerkvenih vrat je rodbinska grobnica. Tam ležita dva mala bratca, in pred dvema letoma so tam pokopali ozko rakev z drago mamico. Morala je obiti cerkev in prebroditi visoko, mokro travo. Na tleh je ležal prevrnjen macesen. Veter je bučal v nezastekljenih oknih romanskega zvonika.

Našla je mokri marmor z nanesenim listjem. Sklonila se je globoko k njemu. Hotela je izpregovoriti nekaj obširnega, povezanega, pametnega, toda le nekajkrat je ponovila z izsušenimi ustnicami:

«Odpusti jim, odpusti jim, odpusti jim! In daj, da bi mogla odpuščati tudi jaz!»

Nekdo se je premaknil za njo.

«Za koga prosiš tu v temi?» je slišala za seboj šepetati ponižni očetov glas.

Trenutek je pomislila.

«Za nas vse!» je odgovorila.

Domov se je vračala z očetom. Pokopališču je zaprl oče s svojim ključem. Domov grede sta molčala. Molčala sta tudi po večerji in nista dvignila povešenih trepalnic.

«Kje sta bila?» je vljudno vprašala mačeha. «Oba sta rosna in imata čevlje umazane od rdeče ilovice!»

Anka jo je pogledala s pomirjenimi, zardelimi očmi in ji pod mizo položila na krilo prazno safianovo listnico.

«Odneseš sem lastnici, kar si mi poverila!» je rekla krotko. In nepričakovano ji je stisnila toplo, tresočo se roko.

Mačeha jo je dvakrat začudeno pogledala in pomislila:

«Kako lepe, čustvene oči ima naša Anka!»

Vaše stanovanje

bo sijalo v živahnih barvah
s pomočjo Indanthren-tkanin

Za ureditev Vašega doma potrebujete Indanthren-tkanine! Prihranujete si razočaranja z obledelimi tkaninami, katere popuščajo v barvah. Z Indanthren-barvami barvane tkanine Vam jamčijo popolno stalnost barv. Z Indanthren-tkaninami boste okrasili svoj dom za vedno z ono neprekosljivo toploto, katero dajejo lepe in stalne barve. Indanthren-tkanine so neprekosljive. Upoštevajte to pri vsaki nabavi in pazite na Indanthren-znak.

ZA NAŠE MALE

Fran Velkohorský:

ZGODBA O PRIDNEM VETRIČU

(Prosto iz češčine prevedel Ivan Vuk.)

Bilo je vroče suho poletje. Že dolgo ni bilo dežja. Zemlja je žejno odpirala usta in prosila dežja. Tudi potoček pod hribčkom je usihal. Samo tanek curek je še tekkel po izsušeni strugi.

Neke noči se je ustavil pri potočku tih vetrič, da bi se z njim, kakor včasih, pomenil o novicah. Toda potoček je bil redkobeseden. Tožil je:

«Glej, žejo trpim, usiham! Bodi tako dober, dragi vetrič, leti in prinesi oblak z dežjem, da ne umrem!»

Vetriču se je potoček zasmilil. Saj sta bila prijatelja, in prijatelju se mora pomagati.

«Letel bom in poiskal črn oblak,» je rekel in odletel. Letel je čez gore in doline. Daleč nekje je zagledal črn oblak, ki je leno ležal in se še zganil ni.

Vetrič je zletel k njemu in rekel: «Da te ni sram, lenoba! Ti lenariš, a zemlja je žejna. Tudi moj prijatelj, potoček, od žeje umira!»

«Poženi me tja, da ga napojim in da zemljo porosim,» je rekel črni oblak. «Zapihaj vame, da se razgibljem!»

Vetrič je začel pihati v oblak. Oblak pa se ni premaknil.

«Preslaba pljuča imaš, siromaček,» se je posmehoval oblak. «Še ne čutim te!»

Vetrič se je razjezil. Napel je pljuča, in nastal je vihar, ki je pognal oblak. Planil je kakor hudournik, toda do potoka ni doletel. Vihar ga je v svoji jezi vsega poprej raztrgal in razpihal, da niti dežja ni bilo.

Drugo noč je tih vetrič spet priletel k svojemu prijatelju, potočku. Potoček ga je poprosil s slabim, komaj slišnim glasom:

«Vetrič, vetriček... prijatelj! Priženi oblak z dežjem, če ne, usahnem!»

In vetrič je letel. Letel je čez hribe in gore, čez doline in poljane. Tam daleč je zapazil spet velik črn oblak. Zletel je k njemu in rekel:

«Danes me ne boš razdražil in razburil kakor včeraj, tako da sem te od jeze raztrgal. Ne, danes bova letela lepo k mojemu prijatelju potočku. Tam moraš dati dežja!»

«Dobro,» je rekel oblak. «Pojdiva!»

Vetrič se je spremenil v močan veter in gnal pred seboj črni oblak. Ali

črni oblak je jel postajati vedno težji in težji, omahoval je k zemlji in naposled posmehljivo zajokal:

«Ne morem več! Preveč si pihal vame. Strašno težak sem postal. Moram se izliti! Kar tukaj. Do tvojega prijatelja potočka ne morem več.»

In črni oblak se je izlil vsedrugje, kakor je hotel vetrič.

*

Ko je ponočni vetrič tretjič priletel k potočku, je bilo v njem še komaj nekaj kapljic vode. Od slabosti ni mogel več govoriti, samo vzdihoval je.

Vetrič je odletel čez gore in doline ter se ustavil pri črnem oblaku.

«Pokazal ti bom!» je rekel. «Nič več me ne boš prevaral. Vstani — greva!»

Začel je pihati v oblak in ga sukati, da se mu je začelo vrteti po glavi. Ni več vedel, kje je.

«Dovolj, dovolj, nehaj!» je zastokal oblak. «Nehaj — vse bom storil, kar ukažeš!»

Veter je prenehal vrteti oblak in ga je gnal naravnost pred seboj tako dolgo, da sta priletela v dolino, kjer je od žeje umiral potoček.

«Tako, tu dežuj,» je rekel veter in prenehal pihati.

In zdajci se je oblak razlil. Začelo je deževati. Zemlja se je napila. Potoček je spet žuborel in veselo tekkel po strugi.

Rešitev ugank štev. 8

Rešitev križanke.

Vodoravno: 2. Tit, 4. Tibet, 6. Šibenik, 7. tenor, 8. tir.

Navpično: 1. Šibenik, 2. Tibet, 3. tenor, 4. Tit, 5. tir.

Rešitev posestnice.

Gostilničar.

Rešitev številnice.

Rumenjak.

Uganke štev. 9

ZLOGOVNICA.

sa, ga, ra, ma, ma, ma, na, van, vo, vo, ro, ro, to, bor, e, e, je, ge, beo, tec, et, če, grad, ri, ptuj, lij.

Zloži iz zgornjih zlogov imena 6 mest, oziroma krajev Jugoslavije, žensko krstno ime, latinsko ime za sv. pismo in ime ognjenika v Italiji. Če pravilno postaviš besede (drugo pod drugo), boš našel v začetnicah ime tekočega meseca.

KRIŽANKA.

Vodoravno: 1. letni čas; 2. naslov Cankarjevega dela; 3. predlog; vodna žival; 4. afriška reka; pomožni glagol; 5. član izumrlega naroda; 6. azijska država.

Navpično: 1. gospa v španščini; 2. filmska zvezda; 3. veznik; rastlina; 4. želijo vsi narodi; egipčanski bog; 5. indijski denar; 6. turško ime.

Mravljinici kot gasilci

Gotovo si ne morete misliti, da bi mravljinici lahko sami pogasili ogenj v svojem mravljišču. Neka prirodopiska je napravila tale poizkus: vrgla je na

mravljišče žarečo cigareto. Takoj je prihitelo na stotine mravelj, ki so brizgale svojo kislino na tlečo cigareto in jo v nekaj trenutkih pogasile.

Gospa je ponovila svoj poizkus še nekajkrat. Toda mravlje so cigareto vselej pogasile. Naposled je postavila v mravljišče gorečo svečo. Pa tudi svečo so mravlje na ta način takoj pogasile.

Najzanimivejše pri vsem tem pa je to, da so se nekatere mravlje, hoteč čimprej pogasiti ogenj, preveč približale plamenu in so jih njihove tovarišice s silo vlekly iz nevarne bližine. Ta poizkus nam je spet nov dokaz, da so tudi živali pametne.

Šale za naše male

Bumčkova sestra Mojca gre prvič v šolo. Namesto pričakovanega učitelja vstopi v razred učiteljica. Ko se Mojca vrne domov, jo vpraša očka:

«No, Mojca, kako je bilo v šoli? Kaj vam je povedal gospod učitelj?»

«Oh!» odvrne Mojca, «tega sploh ni bilo, poslal je svojo ženo!»

**dokazano najboljši
muholovec na svetu.**

Mnogo se ponareja, zahtevajte torej izrecno

AEROXON!

Otrok gre v šolo

Kakor pripravljaja gospodar vse potrebno za žetev že pozimi, tako bi morali tudi naši starši pripravljati svoje otroke za šolo že vsaj v počitnicah in jim privoščiti, da so čim najbolj dolgo na zdravem zraku. Zakaj obiskovanje šole zahteva res mnogo od otroka, ako naj uspešno sledi pouk po cele ure. Za to je v prvi vrsti potrebno, da je otrok telesno primerno razvit, zakaj telesno slabotne otroke duševna napetost in sedenje v šoli hitro tako izčrpa, da ne morejo v šoli uspevati. Takšni otroci postanejo apatični (nebržni) do vsega, se naglo utrudijo, ne diši jim jed in hirajo. Pri nekaterih opazamo spet zvišano živčno dražljivost, otroci trpijo na tako imenovani šolski neurozi. Ta bolezen se najpogosteje javlja pri otrocih, ki vestno, marljivo in natanko izpolnjujejo svoje dolžnosti. K tej bolezni prispevajo večkrat tudi starši s tem, da otroka že doma strašijo s šolo ali pa ga silijo, da se mora preveč učiti tudi še po šoli. Včasih starši grozijo, da ne bo dobil otrok tega ali onega za god, če ne bo prinesel iz šole samih petic. Te grožnje imajo veliko stopenj in se končujejo s telesnimi kaznimi. V nekaterih primerih je vzrok neuroze šola sama, n. pr. strogost učitelja itd.

V prvih razredih ti nervozni otroci navadno zjutraj svoj zajtrk spet izbljujejo. Zato jih moramo pol ure prej prebuditi, da bodo imeli dovolj časa za zajtrk in se ne bodo bali, da bi prišli v šolo prepozno. Za zajtrk jim dajmo slastnejše jedi, kakor je nepogrešljiva kava. Take otroke moramo dajati zvečer malo prej spat, da bodo zjutraj dovolj naspani. Dolgo sedenje v šoli, prisiljena pazljivost, strah pred učiteljem itd. škoduje živčevju, in posledica tega je, da se žile v obrazu zožijo, tako da postanejo blede. Pozneje nimajo otroci slasti do jedi, so nemirni, slabo spijo itd. Zato ne morem staršem dovolj priporočati, naj privoščijo svojim otrokom po šoli kar najdaljše bivanje na svežem zraku, zabavo, igre in šport. V šolo dajte otrokom s seboj svežega sadja, kos kruha z maslom, marmelado itd.

Pred začetkom ali ob začetku šolskega leta dajmo otroka strokovno preiskati, ali nima kake bolezni, ki bi jo hoja v šolo utegnila še poslabšati. Opozorjam samo splošno na razne pokvare hrbtenice in prsnega koša, na slabi vid ali sluh, na malokrvnost, na slaba prebavila, srčne hibe, tuberkulozo itd. Saj je dovolj znano, da so mnoge bolezni in hibe v začetku kaj lahko ozdravljive, če pa se zanemarijo, imajo hude posledice.

Z obiskovanjem šole so seveda otroci izpostavljeni veliko večji možnosti, da obolijo za nalezljivimi boleznimi, kakor bi oboleli doma. Zato dajte svoje otroke cepiti proti davici. Ne pozabite na to, da si morajo otroci čistiti zobe in grgrati vsaj zjutraj in zvečer, preden gredo spat. Tudi to varuje pred okuženjem. Kadar pridejo otroci iz šole, zlasti pa pred vsako jedjo, naj si umijejo roke.

Razširjaj krog znancev!

Zmeraj je dobro, ako imamo več znancev in znank. S tem pa seveda ne mislim, da bodimo vsiljivi in se skušajmo na vsak način seznaniti z vsakim in vsako. Ne, pač pa da se ne izogibajmo in branimo, kadar imamo priložnost, seznaniti se s poštenimi in še posebno z vplivnimi ljudmi. Čim več ljudi poznamo, tem lažje izvemo za kako službo, zakaj različni ljudje pridejo v stik z različnimi ljudmi, poznajo razmere in nehoti izvedo, kje se odpre kako službeno mesto. In če imaš dobrega znanca ali znanko, boš brž obveščena kadar bo kakšna zate primerena služba na razpolago. Takšni ljudje ti tudi že sami utro pot do službe, tako da tebi ni treba nič drugega storiti, kakor iti in se predstaviti. Tvoj znanec

Glavobol lahko odstrani

VERAMON.

Veramon se nadalje uporablja pri zobobolu, po preveč zavžitem alkoholu, pri bolečinah ran in bolestni menstruaciji.

Zavitki z 2 tabletama in z 10 ter 20 tabletami se dobe v vseh lekarnah.

VERAMON

Oglas reg. pod S. Br. 31896 od 5. XI. 1938.

ali tvoja znanka sta službodajalca že poučila o tvojem znanju, značaju in tvoji spretnosti. In če imaš med znanci celo vplivne osebe, tem bolje. V tem primeru se govori sicer o «protekciji», ki včasih ni nič pravičnega, vendar pa je v dobrem smislu koristna. Zakaj bi se človek ne zavzel za nekoga, katerega pozna kot poštenega, vestnega? Koliko možnosti imaš, da dobiš službo, ako ti je prijateljica nameščena v kakem velikem podjetju, kjer potrebujejo vedno veliko število delovnih moči bodisi v pisarnah, bodisi v delavnicah! In zgodi se, da se izkaže potreba, povečati službeno osebje. Hitro te bo prijateljica ali dobra znanka obvestila, oziroma te že vnaprej priporočila.

Prav tako zahajaj v pošteno družbo. Razgovori marsikaj odkrijejo, in nehoti izveš za novo, morda boljšo in tebi primernejšo službo. Kdor tava sam, zanj nihče ne ve in tudi on ničesar ne izve.

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se često potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezo v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

DARMOL

Reg. rep. L. Br. 7094/36

Najša anketa

Kakšen poklic naj izberem svojemu otroku?

ODGOVORI

Spoštovana gospa urednica!

Naslov Vaše nove ankete se mi zdi zgrešen. Menim namreč, da ne bi starši smeli izbirati poklica svojim otrokom. Otroci se naj sami odločijo, po kateri poti bodo hodili skozi življenje. Menda mi ne boste zamerili te kritike. Pogosto srečujemo v življenju nesrečne ljudi. Ako malo bližje pogledamo njihovo usodo, navadno spoznamo, da so zgrešili svoj poklic. Ta je postal materi na ljubo duhovnik, drugi materinemu samoljubju na čast zdravnik, medtem ko ga je tehnika veliko bolj mikala. Tretji se je posvetil učiteljevanju, čeprav so mu bili otroci že od nekdaj zoprni in je rajši zbiral metulje, delal herbarij in podobne reči.

Prav je, da starši pomagajo otroku z nasvetom, da ga gmotno podpirajo, da laže doseže svoj cilj, vendar bi ne smeli vplivati nanj, da bi ubral drugo pot, kakor mu je pri srcu.

Nedavno sem spoznala moža, ki ima petero otrok. Najstarejši hčerki je zdaj dvanajst let. Med kramljanjem mi je zaupal, da bo najstarejša hčerka učiteljica, najstarejši sin bo doma prevzel trgovino, tretji otrok bo dovršil tehniško srednjo šolo, potem pa si bo poiskal službo, četrti otrok postane šivilja, kajti v njegovem domačem kraju primanjkuje dobrih šivilj, peti otrok bo morda lahko ostal doma pri bratu, saj je domačija velika in trgovina dobro uspeva. Kar strah me je bilo teh velikopoteznih načrtov! Kdo mu pa pravi, da se bodo otroci tako brezpogojno vdali očetovi volji. Morda pa najstarejši sin ne bo imel smisla za trgovino in ga bo kaj drugega bolj veselilo. Vprašala sem dvanajstletno hčerko, ali bi bila rada učiteljica, pa mi je rekla, da bi bila došti rajši pilotka ali pa krotiteljica divjih zverí... No, tu se jasno kaže popolno nasprotje med očetom in hčerko. Starši lahko izbirajo posestvo, ki ga mislijo kupiti, dobro je, če sami izbirajo blago za nov plašč — toda poklica bi ne smeli otrokom izbirati. In četudi se jim zdijo otrokove želje še tako nemogoče, bedaste, nepraktične, ne smejo po sili tiščati otroka v kaj drugega. Največji veleumi so navadno sledili svoj notranji glas in niso gledali ne na levo ne na desno, niso upoštevali prošenj in nasvetov staršev, temveč so odločno hodili po svoji začrtani poti in, ko so dosegli svoj cilj, so se z uspehom uveljavili.

Kar je vsiljeno, ne more biti dobro. In malo je ljudi, ki bi pozneje še hoteli menjati poklic. Navadno jih pozneje življenje že toliko pregnete, da ne morejo več zbrati tiste sile, ki je potrebna za dosego cilja. Redki so primeri, da bi kdo v poznejših letih izpremenil poklic in uspel. Seveda pa izjeme potrjujejo pravilo. Tako živi na primer med nami slovenski skladatelj, ki se je šele z osemnajstimi leti začel učiti igranja na klavir, medtem ko je študiral pravo. Vzlic temu je postal eden izmed naših največjih glasbenikov. V tem primeru moremo govoriti o izredni nadarjenosti, vztrajnosti in energiji. Toda večina ljudi je šibkih in jih življenje prehitro obrabi.

Nisem poročena in nimam otrok, vendar pa mislim, da bi svojemu otroku nikoli ne prigovarjala, naj se odloči za ta ali oni poklic, temveč bi mu pustila vso svobodo!

Lepo Vas pozdravljam.

V. K., profesorica.

Spoštovana gospa urednica!

Z zanimanjem sem prebrala razpis Vaše nove ankete. Zdi se mi, da je ravno zdaj primeren čas, da starši premislijo, kakšno bodočnost bi radi pripravili otrokom. Morda še ni bilo nikoli tako težko najti pravi izhod kakor v teh zamotanih časih. Brezposelnost je pri nas zelo velika, in tako žive starši v vednem strahu, da bodo s svojimi otroki še povečali število brezposelnih. Po mojih mislih je najvažnejše, da se starši najprej poučijo, kakšne moči potrebujejo delodajalci. Kakor vemo iz zadnjih let, se strojepiskam in uradnicam vobče, trgovskim pomočnikom in pomočnicam v bodočnosti kaj malo obeta. Prav tako je tudi z učiteljstvom in z absolventi filozofske fakultete. Veliko povpraševanje pa je po frizerjih, frizerkah, šiviljah, modistkah in obrtniških pomočnikih vobče. Ako upoštevamo to dejstvo, potem bi kazalo, da bi izbrali otrokom praktičen poklic. Res je lepo, če damo otroka temeljito izsolati, toda kaj nam pomaga, če je potlej brezposeln. Koliko akademsko izobraženih ljudi čaka že leta in leta na kruh. Poznam dijaka, ki je z odliko dovršil osmi razred gimnazije, in je potem šel v službo — za slugo! Čemu torej toliko izdatkov, če imajo izsolani ljudje tako malo upanja! Pač pa se mi zdi važno, da se otroci naučijo tujih jezikov. Čim več jezikov kdo zna, tem laže dobi službo. Uradnica, ki zna po-

leg državnega jezika še dva ali tri tuje jezike, gotovo še zmerom dobi namestitev, bodisi v banki, bodisi v večjem privatnem podjetju. Neka absolventinja učiteljskega, ki je nekaj let zaman čakala učiteljsko službo, je dobila prav dobro službo vzgojiteljice pri imoviti družini, ker je znala poleg slovenščine tudi francoščino in angleščino. Ko bi bila deset let v državni službi, bi ne imela tako visoke plače, kakor jo je dobila tukaj takoj spočetka.

Pismo je postalo daljše, kakor sem se namenila. Če hočem kratko odgovoriti na Vašo anketo, potem je v enem stavku vse povedano: dajmo otrokom obrtniški poklic in ne povečajmo po sili števila brezposelnih izobražencev.

Z odličnim spoštovanjem

M. K.

Velecenjena gospa urednica.

Ko sem prebrala anketo, sem se odločila, da Vam tudi jaz odgovorim. Sama imam tri sinove in ne vem, kam bi z njimi. Mož pa stoji na stališču, da ni važno, kakšen poklic izberemo otroku, temveč kakšno izobrazbo mu damo. Čim širše bo otrokovo obzorje, tem laže se bo uveljavil v svetu. Zato je dolžnost vseh staršev, da po svojih močeh otroke čim bolj izsolajo. Ko pa se otrok odloči za ta ali oni poklic, mu naj omogočijo čim temeljitejšo strokovno izobrazbo!

Z odličnim spoštovanjem

J. L. (Ljubljana).

Čudežni klobčič

Ko jim zvijete volno v klobčič, pripletejo nogavice in druge volnene stvari, jim lahko pomagata, da bodo bolj z veseljem pletle.

Ko jim zvijete volno v klopčič, privežite na nit različne drobnarije, igračke, sladkarije, seveda same drobne kose. Da so tem mikavnejše, jih zavijte v bel svilen papir. Ko ta predmet z navijanjem volne zakrijete, vložite v klobčič spet nekaj novega. Seveda se na ta način klobčič precej poveča, a to nič ne de. Čudili pa se boste, kako bodo odslej mlade ročice hittele z delom, da bi čimprej prišle do skritih darile!

Če hočete, da Vam bo hčerka kaj lepega spletla in skvačkala, ji naročite knjigo «Za pridne roke IX. del», ki jo dobite za polovično ceno 15.— din. Ako pa naročite še druge letošnje knjige, dobite vseh pet knjig za 37 dinarjev.

Bez
Sapuna

Pravilna
nega ust

Uporabljajte peneči PEBECO!
Ta razvija obilo mehke pene, ne vsebuje pa nikakega mila. Peneči PEBECO napravi zobe bleščeče bele, osveži sapo in obenem tudi desinficira. Samo peneči PEBECO vsebuje Pebecin. Uporablja se v majhnih količinah in je zato zelo poceni.

Gospodinjstvo

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Goveja juha z zeljnati cmočki. 2. Govedina. Kumarčna omaka. Pražen krompir. 3. Jabolčni kompot.

Zvečer: Jajca s prekajeno svinjino. Paradižnikova solata.

Torek.

Opoldne: 1. Paradižnikova juha. 2. Zdrobov pečenjak. Kompot.

Zvečer: Djuvedje (161).

Sreda.

Opoldne: 1. Srna s krompirjem. 2. Češpljevi cmoki (399).

Zvečer: Koruzni žganci. Zeljnata solata.

Četrtek.

Opoldne: 1. Gobova juha (na olju). 2. Pečena goveja sekanica (183). Krompirjeva solata, mešana z zeleno. 3. Sadje.

Zvečer: Mlečni riž.

Petek.

Opoldne: 1. Buče v omaki. 2. Zeljnati zvitek.

Zvečer: 1. Stročji fižol v solati. 2. Palačinke.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha z drobnimi trganci iz vlečenega testa (od

prejšnjega dne). 2. Govedina. Stročji fižol s krompirjem (327). 3. Sadje.

Zvečer: Preslaninjena jetra v smetani. Polenta.

Nedelja.

Opoldne: 1. Minestra (24). 2. Ocvrte svinjske zarebrnice. Pražen krompir. Špinača. 3. Jabolčni zvitek.

Zvečer: Kranjske klobase. Francoska solata (375).

Opomba: Številke v oklepajih pomenijo številke receptov v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za debelo tiskana jedila prinašamo recepte.

*

Zeljnat cmočki.

Četrtno osnažene zeljnate glave poparimo in skuhamo do mehkega v slani vodi ali juhi. Kuhano zelje potem

odcedimo in seseklamo. Ko se zelje ohladi, vmešamo v skledi 3 dkg masla, celo jajce, nekoliko soli in stolčnega popra, pridenemo nato seseklano in ohlajeno zelje in približno 7 dkg drobtin. Iz te zmesi naredimo potem majhne cmočke, ki jih kuhamo na vreli juhi nekako 5 minut.

Jajca s prekajeno svinjino.

Prekajeno meso ali gnat narežemo na tanke rezine, ki jih opečemo z obeh strani, da lepo zarumene. Če je meso prepusto, pridenemo nekoliko prekajene slanine. Nato ubijemo na meso primerno število jajc in pečemo vse skupaj tako dolgo, da se beljak strdi, rumenjaki mora ostati pa mehki. Najbolje je, če prinesemo to jed kar v ponvici na mizo.

Paradižnikova solata.

Paradižnike vržemo za pol minute v vrelo vodo, da jih laže olupimo, ker so olupljeni boljši. Potem jih narežemo na rezine, polijemo s kisom, po vrhu pa razporedimo ploščice čebule, na vsako ploščico pa denemo ščepec sesekljanega peteršilja.

Paradižnikova juha.

V kozici razbelimo 5 dkg masti, na katero vržemo 5 dkg na rezine zrezane čebule, cel strok česna in 4 dkg moke ter pražimo vse skupaj tako dolgo, dokler lepo ne zarumeni. Na to denemo potem 1/2 kg opranih zrezanih paradižnikov in jih dušimo, da postanejo mehki. Potem vzamemo 1 1/4 l vode, jo osolimo in skuhamo v njej 3 vejice zelene, ki jih nato poberemo iz vode, vanjo pa denemo na paličke narezan gomolj zelene (10 dkg) in posamezne cvete cvetače (15 dkg) ter vse skupaj dobro prekuhamo. Nato zalijemo dušene paradižnike s čisto juho, v kateri sta se kuhali zelena in cvetača, počakamo, da še nekolikokrat prevre, potem pa pretlačimo paradižnike na zeleno in cvetačo, ki sta ostali v loncu. Nazadnje juho osolimo, opopravimo in zakuhamo vanjo 4 dkg rezancev.

Rajši več kakor premalo!

Bolje je, če je motor nekoliko močnejši! Ravno tako je pri kuhanju bele kave bolje, če vzamete več »Francka«, kakor pa premalo. Zato bo Vaša bela kava okusnejša in lepše barve, kar sigurno vsakemu ugaja!

Franck
KAVNI PRIDATEK

Zdrobov pečenjak.

50 dkg pšeničnega zdroba namakamo približno dve uri v 3/4 litra mleka. Nato pridenemo 15 dkg stolčnega sladkorja, 5 rumenjakov, ščepec soli, nazadnje pa še sneg iz 5 beljakov. To zmes zlijemo potem v kozico, v kateri smo razbelili 15 dkg masti ali presnega masla.

Srna s krompirjem.

Kos ne premastnega srnjega mesa narežemo na kocke, rumeno kolerabo, zeleno in korenino peteršilja pa na rezance ter razpolovimo in narežemo veliko čebulo. Vse to denemo v kozico, pridenemo lovorjev list, strok česna, nekaj zrn celega popra, ščepec soli in košček limonovega olupka ter zalijemo z vodo, da je meso pokrito. Nato naj jed počasi do mehkega vre. Nekako pol ure prej, preden postavimo jed na mizo, dodamo še krož-

nik olupljenega in na koščke zrezanega krompirja. Omako, ki pa ne sme biti prerodka, okisamo z limonovim sokom.

Gobova juha (na olju).

Gobe očistimo, operemo in zrežemo na tanke ploščice. Nato zlijemo v kozico 3 žlice olja, pridenemo 1 dkg drobno sesekljanega čebule, nekoliko sesekljanega peteršilja in gobe ter dušimo vse skupaj, da se gobe zmehčajo. Potem zarumenimo na tem olju žlico moke, prilijemo vode in pridenemo žlico riža. Ko je riž mehak, juho osolimo, opopravimo in ji prilijemo pol kozarca kisle smetane.

Zeljnat zvitok.

Iz 1/2 kg moke, 4 dl mlačne vode, soli in 3 žlic olja zamesimo vlečeno testo, ki naj počiva približno pol ure.

Medtem narežemo na drobne rezance srednjeveliko zeljnato glavo, zelje osolimo in posodo pokrijemo. Čez pol ure zelje ožmemo in vržemo na razbeljeno mast, na kateri smo prej zarumenili 2 žlički sladkorja (temnorjava), in pridenemo nekoliko stolčnega popra. To zelje dušimo potem do mehkega, medtem pa neprestano mešamo. Ko se zelje ohladi, testo razvlečemo, poškopimo z mastjo ter potresemo z zeljem. Zvitok spečemo potem v pečici.

Preslaninjena jetra v smetani.

Kos telečjih jeter ali pa cela janjčja jetra pretaknemo s prekajeno slanino. Tik preden jih denemo na razbeljeno mast, jih povaljamo v moki in na obeh straneh na hitro opečemo. Ko zarumene, jih po malem zalivamo s kislo smetano in nekaj časa dušimo.

Kakor filmske zvezdnice Amerike - osvetlite svoj smehljaj s KOLYNOS - om.

Da boste imeli zobe blesteče bele, usta zdrava, sveža in nožna kakor cvet, uporabljajte **KOLYNOS**.

Kup te veliko tubo, ki je še bolj ekonomična.

"Moj mož ni mogel verjeti svojim očem!"

izjavlja gospa Gaby Wagner.

"PRAVI, DA SEM VIDETI ZA 10 LET MLAJŠA.
EVO, KAKO SEM TO DOSEGLA."

Fotografija gospe Wagner pred uporabo nove kreme za kožo Tokalon z Biocelom.

"Zdi se mi res kakor čudež, to so bile Vladkove besede. Še pred dvema mesecima sem imela brazde in gube na čelu, okrog oči in ust — imela sem res videz »žene v srednjih letih«. Danes se vse prijateljice divijo moji jasni dekliški polti brez vsake gube. Vsem rečem, naj kakor jaz uporabljajo hrano za kožo Tokalon z Biocelom. Nekateri so se mi posmehovale, dokler niso same poizkusile. Ko so vidеле presenetljive učinke, so tako navdušene, kakor sem jaz."

Fotografija gospe Wagner, ki kaže presenetljivo izpremembo v nekaj tednih.

Vporabljajte za vsako noč rožnato hrano za kožo Tokalon, ki vsebuje Biocel, iznajdbo znamenitega dunajskega vseučiliškega profesorja. Biocel je vitalni element mladosti, pridobljen iz kože mladih živali — enak je dragocenim in naravnim hranilnim elementom v Vaši lastni koži. Čez dan uporabljajte belo kremo Tokalon, ki napravi kožo jasno in gladko ter jo očisti od zajedalcev in razširjenih znojnic. S kremami Tokalon so zagotovljeni uspešni rezultati, ali pa se denar vrne.

Najlepši okras sobe je

knjižna omara

z lepo in okusno vezanimi knjigami.

Telefon 24-87

Lepo vezavo, od preproste do najfinejše, Vam pa oskrbi knjigoveznica

Jože Žabjek

Ljubljana, Dalmatinova ulica 10

Izdelava vsakovrstnih trgovskih knjig po naročilu, kakor tudi vseh drugih v to stroko spadajočih del. — Lastni čitalni stroj.

Sobne lončnice

Čez poletje smo imeli večino sobnih rastlin na vrtu, kjer so se popravile in si opomogle. Proti koncu tega meseca pa jih bomo, ko se vrnemo s počitnic, prenesli spet nazaj v stanovanje, da bo prijazneje v njem.

V stanovanju pa moramo cveticam dajati vse to, kar so imele na vrtu: zrak, svetlobo in sonce. Zavedati se moramo, da so tudi rastline živa bitja in kot taka lahko zbole, ako jim pravilno ne strežemo. Za cvetice je v sobi najpripravnejše mesto okno, kjer ima rastlina dovolj svetlobe. Ker pa je okno po navadi premajhno, naredimo za njim lično polico, na kateri razvrstimo cvetice, ki živijo tudi v prosti naravi na pol v senci. Tako na primer aspidistre, asparagus, kraljevske begonije itd. V prostorih, ki so bolj oddaljeni od okna, postavljamo praproti, jelenji jezik, aspidistre in druge palme, ki imajo rade senco. Sedaj pa še to. Po večini menijo ljudje, da so s tem, ko so lončnice po stanovanju lepo razvrstili, storili že vse in da bodo odslej ostale cvetice na svojih mestih celih 8 mesecev. To pa nikakor ni prav. Rastlina potrebuje kakor človek zmeraj nekaj spremembe. Zato je prav, da preuredimo in zamenjamo cvetice vsake 3 tedne. Videli bomo, da bodo naše prijateljice veliko lepše uspevale, če bo tudi soba dobila obnovljeno lice. Vsaka sprememba je dobro rastlinam in človeku.

Skoraj vse gospodinje vedo, da svetloba «vleče» cvetice k sebi in jim tako pokvari lepo in pravilno rast. Ako hočemo imeti lepo rastle rastline, jih moramo vsak teden obrniti, tako da dobi lončnica od vseh strani dovolj svetlobe.

Še nekaj o zalivanju sobnih cvetic. Zapomnimo si tole: nikoli ne zalivajmo, dokler se ne prepričamo, ali je prst suha ali ne. Preveč moče veliko bolj škoduje cvetici kakor suša. Prst je na vrhu navadno res suha, a v notranjosti je mokra. Zato moramo vrh njo plast prsti vsaj vsak drug dan dobro prerahljati s priostrenim klinčkom, da pride zrak v zemljo in da voda pravilno izhlapeva. Če tega ne delamo, se prst kisa in gnijejo korenice.

Rastline nam bodo za ves trud zelo hvaležne in nas razveseljevale z lepo rastjo in s cvetjem.

«Ljubljana v jeseni». Ob poletni vročini, ko je vladalo splošno mrtvilo, je na našem velesojmu delalo in ustvarjalo mnogo pridnih rok ter pripravljalo jesenski velesejem, ki bo otvorjen 2. septembra. Ta prireditelj bo imela dva dela. Industrija in obrt ter kmetijstvo. Velika kmetijska razstava bo razdeljena v več oddelkov. Semenogojski oddelek bo pokazal, katera semena in katere poljedelske rastline morejo pri nas dobro uspevati in napredovati. To je za našega kmeta zelo važno, če hočemo imeti v bodoče boljši pridelek. Zelenjadni oddelek bo navajal, kako je treba vzgajati zelenjadna semena in pravilno gojiti zelenjad, pokazal bo vrste zelenjadi in zelenjadno hrano, modele šolskih vrtov, kakšni naj bodo zelenjadni vrtovi v delavskih kolonijah, pomen zelenjadi v tujskem prometu. V sadjarskem oddelku bodo na ogled vsa sadna plemena in vrste, ki pridejo za nas v poštev, dalje vse priprave za domačo uporabo sadja, in podčrtana bo važnost sodobne kmečke uporabe sadja, zlasti sušenja. Vrt je zdravje družine, gojitev cvetja plemeniti značaj — to bo vodilna misel vrtnarske, oziroma razstave cvetja. Čebelarstvo kot »pozicija kmetijstva« je pri nas izredno razširjeno in staroslavno. Pa tudi tu je treba napredovati, zastoj bi pomenil nazadovanje. Čebelarški oddelek bo posvečen napredku našega čebelarstva. Mlekarski oddelek bo med največjimi in bo podal mnogo pobud za napredek v kakovosti naših mlečnih izdelkov. Vinarske razstave se bo udeležilo mnogo vinogradnikov. Razstava malih živali bo prirejena v doslej še nedoseženem obsegu in bo prva banovinska. Ribarski oddelek bo prikazal gospodarsko važnost in stanje našega ribarstva ter navajal k smotrnemu izkoriščanju vode in ribnikov. Prvič v Jugoslaviji bo prirejena razstava gob. Napoti naj naše ljudstvo k še pridnejšemu nabiranju gob ter mu tako poveča vir dohodkov. Gospodinjstva razstava «Več mleka — več zdravja» bo poudarila važnost mleka v ljudski prehrani. Drugi del sejmišča pa bo zavzela razstava industrijskih in obrtnih izdelkov. Tekmovanje harmonikarjev za jugoslovansko prvenstvo 1939-1940 bo v nedeljo dne 10. septembra. Na zabavišču bo prirejen tudi variete z izbranim programom. Kuponi vstopnic bodo tudi tokrat žrebani za nagradna darila obiskovalcem. Darila so: dve motorni kolesi, radijski aparat, šivalni stroj, 15 koles, jedilni pribor, 10 zapetnih ur. Žrebanje bo 11. septembra. Obiskovalci imajo na železnici brezplačen povratek. Na postajni blagajni se mora poleg cele vozne karte do Ljubljane kupiti tudi rumena železniška legitimacija, ki stane din 2.—.

BREZ SKRBI

Ne delajte si skrbi! Za jesen in zimo sicer potrebujete to in ono. Predvsem pa primerne obleke za sebe in družino, posebno za šolarje. Tudi tople odeje za zimo, flanelaste rjuhe in obnova posteljnine so vprašanja, katerih rešitev je često neodložljiva.

V vsakem primeru se potrudite k tvrdki Novak na Kongresnem trgu, kjer boste postreženi dobro in poceni. Novosti za jesen in zimo že prihajajo v velikih množinah in bo izbira v MANUFAKTURI NOVAK na Kongresnem trgu prijetna in lahka.

Solata in bela kava.

Iz rastline Cichorium Endivia lahko, kakor vemo, pripravimo izvrstno solato, ki ugodno pospešuje prebavo. Gospodinje bo zanimalo, da se iz njene najbližje sorodnice, namreč iz rastline Cichorium Intybus, izdeluje sloveči kavni pridatek «Pravi Franck», ki daje kavi fin, poln okus in lepo barvo, razen tega pa prija zdravju, ker ugodno pospešuje prebavo in vobče ugodno vpliva na presnavljanje v organizmu.

NADLEŽNOST MUH.

Zaradi stalnega vročega vremena je nastopil pravi naval muh, ki jih je največ ravno v času sadja. Mnogo ljudi se niti ne zaveda, kako ogabne in nevarne so nadležne muhe. Podgane so podzemeljski, muhe pa nadzemeljski raznašalci epidemij in okuženj. Mnoge žene, ki so sicer pretirano natančne pri snagi, menijo, da ni nič hudega, če se muhe, ki plavajo v mleku, očistijo v njem smeti in bacilov, katere so pobrale na zamazanih mestih. Zato: smrt muham! Že desetletja je najuspešnejše sredstvo proti muham «AEROXON» — najboljši muholovec sveta. Zato se ta muholovec večkrat tudi ponareja. Zahtevajte torej od svojega trgovca samo «AEROXON» ali pa posestrimsko znamko «MEDOS».

Dobro bo, da tudi vi veste, da se izdeluje «Kneippova sladna kava» samo iz prvovrstnih izbranih surovin na poseben, preizkušen način. Vsled tega je v kvaliteti nenadkriljiva. Vsako zrnce «Kneippove» vsebuje praženi sladni sladkor, kar je bistveno. Pri uporabi je «Kneipp» izredno izdaten.

Pri zdravniku.

Zdravnik: «Preden vas natančneje preiščem, vas moram vprašati, kaj pijete.»

Pacient: «Najrajši konjak, gospod profesor, pa tudi ruma se ne branim!»

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjstkih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 70.—.
Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinjstka knjiga Din 30.—.
Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, Vezava Din 60.—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—, Vezava Din 60.—.

Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tiskala Delniška tiskarna d. d. (predstavnik Francè Pintar v Ljubljani).

Mihec: «Očka, ali se bojiš zajčkov?»

Oče: «Zakaj?»

Mihec: «Ker vzameš vselej psa s seboj, kadar greš na lov.»

*

Oče: «Mihec, kako si mogel reči teti, da je neumna! Takoj pojdi k nji in ji reci, da ti je žal!»

«Mihec: «Draga teta, žal mi je, da si neumna!»

V šoli.

Gospod učitelj je razlagal otrokom v šoli, da je Bog razdelil svoje darove pravično vsem ljudem. Zato na primer slepec bolje sliši kakor drugi ljudje in tudi njegovi ostali čuti so bolj razviti. Nemi spet bolje vidi kakor drugi itd.

Slednjič vpraša: «Kdo mi more navesti kak podoben primer?»

Mali Jurček vstane in pravi: «Prosim, moj stari oče. Ta ima eno nogo kratko, za to pa ima drugo daljšo.»

Pobožna želja.

Anica navadno deduje vse po svoji starejši sestri Idi. Zdaj ima Ida ošpice, to se pravi, da lepo leži v postelji in ji ni treba v šolo, mama pa ji nosi same dobre reči, tudi torto. In mala Anica vpraša: «Mama, ko Ida ne bo več hotela ošpic, ali bi jih lahko dobila jaz?»

Dr. W. Pearson

ZDRAVJE

s pomočjo zdravilnih svojstev zelišč, odnosno «**Hersan čaja**», mešanice posebnih zdravilnih zelišč po predpisu doktorja R. W. Pearsona, šefa zdravnika v Bengaliji (Angl. Indija).

Po dolgoletnih izkustvih je določena vrednost «**Hersan čaja**», in sicer z nedvomnim uspehom

pri boleznih: pri poapnenju arterij, pri boleznih kronnega obtoka, ženskih boleznih, med menstruacijo (mesečnim perilom), pri migreni, reumatizmu, boleznih ledvic in jeter, motnjah v želodcu, pri zastrupljenju, zapeki, protinu, črevesnih boleznih, hemeroidih, pri splošnem in preneglem debelenju, zoper zgago. — «**Hersan čaj**» se dobi v vseh lekarnah. Vzorec Vam pošlje brezplačno:

RADIOSAN, ZAGREB, Dukljaninova 1

Reg št. 14.091/1935

HERSAN

Bat

MEZ

ZAJAMČENO STALNE BARVE

DR. OETKER - ju zaupanje daruj,
z njegovo pomočjo si srečo kuj!

8 garnitur samo Din 650.-

in sicer: garnitura za kolače in garnitura za kompot iz rumenega ali modrega stekla, garnitura za obed, garnitura za belo in črno kavo iz finega belega, inozemskega porcelana z zlatim robom, garnitura za pivo (ali vodo), garnitura za vino in garnitura za liker iz finega, brušenega stekla, vsaka posamezna garnitura za 6 oseb, vseh 8 garnitur (vštevši omot in poštnino) samo Din 650.-

Nova
iznena-
denja
bo
prinesel
naš
katalog
„Senza-
cionalne
po-
nudbe“,
ki bo v
kratkem
izšel

V e l e b l a g o v n i c a

Kastner & Ohler

Z a g r e b, I l i c a 4 i n 6